

KIR. KÖZJEGYZŐK
KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1929.
Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

TARTALOM.

Fekete László dr. bpesti kir. közjegyző: A vitézi telek. (I. rész.)

Osgyáni Rónay Károly dr. kir. közjegyző: A Magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése. (III. rész.)

A budapesti kir. közjegyzői kamara közgyűlése.

Közlemények.

Térffy Gyula dr. halála

Kölcsönös áthelyezés.

A közjegyzői nyugdíjtörvény közeli megvalósulása.

Uj kir. közjegyzői állás rendszeresítése Kiskunhalason.

Lipcsey Péter dr. jubileuma.

A hagyatéki ügyforg. kimutatás szabatos elkészítésére vonatk. ig. min. rendelet.

A kir. közjegyzők Országos Egyesületének közgyűlése.

A kir. közjegyzőhelyettesek Orsz. Egyesületének tisztelgése az igazságügyminiszternél,

A szegedi vándorgyűlés.

A másolatok hitelesítésére való jogosultság.

Klein Andor dr. kir. közjegyzőhelyettes; A hatáskör kiterjesztése felé. (reflexiók).

Fésüs György dr. kir. közjegyző: Leltározás és

Rádió a hagyat. eljárás szolgálatában.

Stb.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Kir. Közjegyzők Orsz. Egyesületének ptataktári csekkszámja: 41.951.

A vitézi telek.

Irta: *Fekete László dr.* budapesti kir. közjegyző.

Az országos vitézi szék az igazságügyminiszternél panaszt tett amiatt, hogy a hagyatékhhoz tartozó vitézi telek tekintetében a hagyatéki eljárások során nem mindig vétetnek figyelembe a vitézi telkekre vonatkozólag fennálló különleges jogszabályok.

A panasz szerint különösen három irányban maradnak sok esetben figyelmen kívül e különleges jogszabályok úgymint:

1.) bár e jogszabályok szerint az öröklés folytán átszálló vitézi telek tekintetében hagyatékátadó végzés csak akkor hozható, illetve örökösödési bizonyítvány csak akkor adható ki, ha igazolást nyert, hogy az öröklésre hivatott utód a *vitézi szék megállapítása szerint* a vitézi telek átvételére *alkalmas* s ha e körülmény igazolást nem nyer, határozathozatal előtt az iratokat az alkalmaság megállapítása végett közölni kell a vitézi székkal, — a hagyatéki bíróságok mégis sok esetben a vitézi szék e megállapítása nélkül átadják az örökösnek a vitézi telket s rendelkeznek a vitézi telek tulajdonjogának az örökös javára leendő bekebeleztetése iránt; sok esetben figyelmen kívül marad az a rendelkezés is, hogy ha a vitézi telek átvételére jogosult örökös az alkalmaság megállapításához szükséges kort még nem érte el, az alkalmaság meg-

állapításáig a vitézi telek tulajdonjoga javára — előjegyzéssel — csupán biztosítandó, amihez azonban szintén a vitézi szék hozzájárulása szükséges ;

2.) gyakran előfordul hogy a vitézi telek tulajdonjogának a kiskorú javára való bekebeleztetése vagy előjegyeztetése alkalmával a kiskorú neve elé a „vitéz“ jelzöt is bejegyzik, holott e jelző viselésére a kiskorú csak abban az esetben jogosult, ha megfelelő kor elérése után az országos vitézi szék őt a vitézi rendbe való felvételre alkalmasnak találja s a kiskorút ez alapon vitézzé avatták ;

3.) végül figyelmen kívül marad az a rendelkezés, hogy az özvegy, valamint a vitézi telek tulajdonosaival szemben a törvény értelmében *eltartásra jogosultak* a vitézi telek jövedelméből csak annyiban és oly mértékben követelhetnek tartást, amennyiben és amily mértékben a vitézi szék meghatározza.

A m. kir. igazságügyminiszter az e panasz folytán kiadott 36433/1928. I. M. II. számú rendeletével felhívta a figyelmet arra, hogy a hagyatéki eljárások során netán előforduló esetekben a 6650/1920. M. E. és a 46000/1920 I. M. számú rendeletekben foglalt rendelkezések pontos betartására különös súly helyeztessék.

Ez a kormányrendelet készített bennünket arra, hogy a vitézi intézmény jogáról írt alábbi tanulmányunkat közzétegyük, — annál is inkább, mert — tudomásunk szerint e kérdésnek — ha azt az újabb megjelent magánjogi gyakorlati s tankönyvek természetesen fel is ölelik, — részletesebben és különösen eddig nem foglalkoztak.¹

* * *

I. A vitézi intézmény jogának forrásai.

Jogforrás : az 1920. :VI. t. c. által fentartott, háború esetére szóló kivételes rendelkezésekre irányuló törvényi felhatalmazás alapján kiadott *6650/1920. M. E. sz. kormányrendelet* (Ig. Közl. XXIX. évf. 8. sz.), melyet utóbb a földbirtokok helyesebb megoszlásáról szóló 1920. :XXXVI. t. c. — az u. n. : földreformtörvény — 77. §-a is még azonfelül utólagosan megerősített, mondván : „... a

¹ Talán fennéne vele némi szolgálatot, ha később — a különböző jogszabályok által létesített egyes különleges ingatlantypusokról — haditelek, családi birtok, oszthatatlan családi birtok, járadéktelek stb. — írt szerény tanulmányainkat is közzétegnők.

vitézi telekről szóló rendelkezések (6650/1920. M. E. számú rendelet) hatályban maradnak.“

Jogforrás továbbá az ezen törvényerejű alaprendeletben (12. §.) nyert felhatalmazás alapján kiadott s az alaprendelet végrehajtására vonatkozó *46000/1920. M. E. sz. igazságügyminiszteri rendelet* (Ig. Közl. XXIX. évf. 12. szám), a vitézi intézmény szervezetének részleteit, a vitézi szék ügyrendjét tárgyzó s az előző bekezdésben körülírt alaprendelet 10. §. ut. bekezdése alapján készült *Szervezeti Szabályzat*, a 9200/1920 B. M. E., a 85898/1920. B. M., a 3670/1921 B. M. számú belügyminiszteri rendeletek a vitézi szék s a vitézi telek intézményeinek kiépítésére vonatkozólag.

Eddig ezek a tételes rendelkezések vannak, de az — ismétljük — törvényerővel bíró alaprendelet 12. §.-ában nyert felhatalmazás alapján *a felmerülő szükség szerint* az illetékes miniszterek a netán szükségesnek mutakozó részletes szabályzatot, így különösen azt, hogy a vitézségi érem után járó s más hasonló illetmények miként köthetők le vitézi telek adományozása ellenében vagy a vitézi telek felszerelésére — rendelettel megállapíthatják. —

Megjegyezzük, hogy az 1922 :XVII. t. c. 6. §.-ában nyert felhatalmazás alapján kiadott 6976/922. M. E. sz. rendelet (Bud. Közl. 1922. évi 199. szám) mellékletét képező azon jegyzékben, mely a kivételes hatalom alapján kibocsátott s hatályukban *fenntartott* rendeletek összeállítása, a 6650/920. M. E. sz. r. — nyilván azon okból, mert azt már az 1920 :XXXVI. t. c. fentartotta — nem szerepel, a 46000/920. I. M. sz. végrehajtási rendelet azonban igen ; viszont az 1920 :VI. t. c. 1. §.-ában nyert felhatalmazás alapján kiadott 5230/1922. M. E. sz. rendelet mellékletét (Bud. Közl. 1922. évi 169. 171. sz.) képező azon jegyzékben, mely a kivételes hatalom alapján kibocsátott, *megszünt* rendeletek összeállítása, természetesen sem a 6650/920. M. E., sem pedig a 46.000/920. I. M. sz. rendelet nem szerepel.

II. Vitézi telek alapítása.

A vitézi intézmény lényege jogi vonatkozásban az, hogy bizonyos ingatlanokat bizonyos természetes személyekkel s azok előre kijelölt jogutódaival — különleges jogok és kötelezettségek mellett — állandó kapcsolatba hoz, mely kapcsolat által aztán az ingatlan

különleges jogi minőséget nyer, valamint különleges helyzetbe kerülnek az illető természetes személyek, amennyiben a rendes közpolgári jogokon s köteleességeken felül őket további illetve különleges jogok s kötelezettségek illetik respective terhelik.

„Bizonyos ingatlanok“ — mondottuk. Hogy ingatlan ily különleges jogi minőséget nyerjen, ahhoz minden esetben létesítési kellék az államfő ténye: az adományozás vagy megerősítés.

Kétféle módon létesülhet u. i. ily specialis jellegű ingatlan 1. adományozás és 2. alapítás útján.

Az adományozásnak ismét két faja van: a) az államfő részéről történt adományozás s b) a más (az államfő személyétől különböző) bármely természetes vagy jogi személy részéről történt adományozás.

Az adományozás utóbbi esetében, valamint az alapítás esetében kellék az államfő megerősítése.

Az államfő adományozási illetve megerősítési ténye ruhazza fel az ingatlant azzal a bizonyos különleges jelleggel, az által lesz az *vitézi telekké*.

1. a) Az államfő vitézi telket azokból az ingatlanokból adományoz, melyeket neki evégből felajánlanak vagy melyek egyébként (p. o. vagyonváltság, földreform¹), rendelkezésére állanak. Az államfő adományozási ténye az általa kiadott adománylevelben nyilvánul meg.

b. Az államfőtől különböző más személy a saját ingatlanából adományozhat vitézi telket, de az vitézi telekké csak az államfői megerősítéssel lesz. Sőt az adománylevel állami megerősítése előtt az adományozott telek az adományosnak át sem adható.²

2. A tulajdonos vagy a maga, vagy ivadéka részére a saját kizárólagos tulajdonában álló ingatlanból vitézi telket alapíthat.

Itt két anyagi jogi korlát van: a) az alapítás nem sértheti a már élő kötelesrészesek kötelesrészét és b) ha a házastárs közszerző,

¹ Az 1925: IX. t. c. 8. §. 2. bek. felhatalmazta a honvédelmi minisztert állami ingatlanoknak vitézi telek céljaira való átengedésére.

² Igaz, hogy a rendelet e tilalomhoz sanctiot nem fűz — a tényleges átadásra s nem a tkvi átadásra s az ezzel kapcsolatos vitézi telek-jelleg tkvi feltüntetésére gondolunk — s a sanctio legfeljebb e megerősítésnek ez okból való elmaradása lehet. Az átadási tilalomnál alighanem a formális átadásra, a beültetésre gondolt a rendelet.

— annak közszerzeményi igényét. Különben nem nyer az alapítást nyilvánító s — a rendelet szerint az „adománylevelet pótló“ — alapítólevel állami megerősítést, enélkül pedig az ingatlan nem lesz vitézi telekké.¹

Rámutatunk itt arra, hogy az alaprendelet megkülönböztetés nélkül „ingatlan“-ról szól, mely vitézi telekké válhat s nem specialisan mezőgazdasági ingatlanról. —

Az eljárési szabályok a következők:

ad 1. a) Adományos személy meghatározása nélkül az államfőnek általa meghatározandó személy részére leendő adományozás céljára való felajánlás a vitézi széknél jelentendő be, de a bejelentés bármely közhatóságnál is előterjeszhető, mely azt a vitézi székhöz juttatni köteles. Sőt történhetik az a közvetlenül az illetékes tkvi hatóságnál benyújtandó kérvényben is.

A felajánlás maga egyoldalú jogügylet, mely azonban a bejelentés megtörténte után *elfogadása előtt sem vonható vissza*. Kellék az írásbeli forma, az okiratnak — mely lehet maga a telekkönyvi kérvény — tartalmaznia kell a felajánlás kifejezett kijelentésén kívül 1. a felajánlott ingatlan pontos megjelölését esetleg a tkvi rdtás által előírt vázrajz csatolásával, 2. teher létében kötelezettségvállalást a tehermentesítésre illetve a jelzálogos hitelezőknek a felajánláshoz való hozzájárulását, mely egyuttal a *tehermentes bejegyzéshez, tehermentesítéshez való hozzájárulást* is jelenti (végr. r. 3. §. 2. bek.)² 3., a *clausula intabulandi*-t, nevezetesen annak kifejezett megengedését, hogy a felajánlott ingatlan illetve ingatlan-rész — a tulajdonos egyéb ingatlanaitól természetesen elkülönítve — „vitézi telekké való felajánlás címén“ tehermentesen nyomban le — s a községenkint e célra nyitott vagy nyitandó új

¹ E két anyagi jogi korlát nézetünk szerint az adományozás céljára való felajánlás (1. a.) és a közvetlen adományozás (1. b.) eseteiben is fennáll s e két korlát érvényesülését is célozza a régi rend. 5. §.-ában szabályozott hirdetményi eljárás. E nézetünket támogatja a végr. rend. mellékletét képező s a 2. §. 2. bek. által formakellékek szempontjából normálul tett felajánlási okirat-minta, mely a felajánló részéről annak kifejezett kijelentését tartalmazza, hogy a felajánlás sem „kötelesrésze jogosultaknak sem másoknak jogos igényét nem sérti.“ L. egyébként e kérdést alább.

² Ezt előírja ugyan a végr. rend mellékletét képező s 2. §. 2. bek. szerint szabályul tett felajánlási okirat-minta, azonban ez nem lényeges kellék, mert a végr. r. 4. §.-ában előírt eljárás során pótolható.

tkvi betétbe (tjkvbe) átjegyeztessék, arra a felajánlás megtörténte tkvileg feljegyeztessék, végül, hogy majdan a tulajdonjog azokra vagy az azokból adományozott ingatlanokra a vitézi szék, vagy a helyette eljáró szerv rendelkezéséhez képest az e rendelkezésben megjelölt személy javára telekkönyvileg bekebeleztessék.

Igen figyelemreméltó az alaprendelet 11. §-ának ama rendelkezése, hogy ha családi hitbizomány vagy *más kötött forgalmú* ingatlan birtokosa (javadalmasa vagy haszonélvezője) *ajánl fel* ingatlant vitézi telekként való adományozásra — tehát csak a felajánlás, az államfő által való adományozás céljára való felajánlás esetén (fennebb 1. a)¹, a felajánlásnak az államfő részéről való elfogadása bármely más jogszabály értelmében megkívánt minden bírósági vagy más közhatósági hozzájárulást vagy jóváhagyást pótol s a felajánlás elfogadása után az ingatlan szabadon adományozható.² Ily ingatlan felajánlása esetén, ha az államfő a felajánlást elfogadta, az alább körülírt hirdetményi eljárásra nincs szükség.

A felajánlás megkönnyítését célzó rendelkezés továbbá, hogy ha az okirat, illetve kérvény közvetlenül a tkvi hatóságnál nyújtott be s az a fennebb körülírt követelményeknek nem felel meg vagy a tkvi foganosításra egyébként nem alkalmas, a tkvi hatóság a kérvényt egyszerűen el nem utasíthatja, hanem azt érdemleges intézkedés nélkül széljegyezteti (amiből viszont következik, hogy ha az okirat vagy kérvény bármennyire hiányos, mégis minimális kellék annyi, hogy a széljegyzés elrendelhető legyen) s felhívja a felajánlót, hogy vagy jelenjék meg tkvi hatóságnál a felajánlás jzkvbe foglalása végett vagy az erre kitűzött határidőig terjesszen elő megfelelő s tkvi bejegyzésre alkalmas okiratot. Elég tehát, ha valaki annyit jelent be: „Az ...-i betétben foglalt ingat-

¹ a 1. b, és 2., esetekben u. i. „felajánlás“ nincs.

² Megemlítjük itt, hogy nézetünk szerint e rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, ha kiskorú ingatlan a gyám által — bár gyámhatósági jóváhagyással vagy anélkül ajánlatná fel. Az alapr. u. i. *kötött* forgalmú ingatlanokról szól s példaképen említi a hitbizományt (de ilyen még pl. a holtkézi vagyon) —, a kiskorú ingatlan pedig csak azért, mert elidegenítéséhez gyámhatósági jóváhagyás kell, kötött forgalmú ingatlanok nem minősíthető. Minthogy pedig az általános magánjogi hatályok szerint kiskorú ingatlan vagyona visszateher nélkül nem idegeníthető el, a felajánlás viszont lényegében az, — kiskorú ingatlanvagyona nem ajánlható fel.

lanaimból 3 holdat vitézi teleknek felajánlok. Aláírás.“ — széljegyzendő s tárgyalás tüzendő ki.

Az idézéshez illetve az azzal kapcsolatos felhíváshoz a rendelet sanctiót nem fűz. Meg nem jelenés, illetve a felhívás nem teljesítése esetén a tkvi hatóság aligha tehet mást, mint elutasító határozatot hoz, a széljegyzést törölteti s erről a végr. rend. 18. §. 1. bek. értelmében a vitézi széket is értesíti. A vitézi szék azután arra az álláspontra helyezkedhetik, hogy miután a végr. rend. 6. §. 2. bek. szerint a felajánlás a bejelentés megtörténte után semmi módon — tehát a „bekebelezésre alkalmas okirat“ kiállítása iránti vonakodással sem — nem vonható vissza, perrel érvényesíti a tkvi bejegyzésre alkalmas felajánlási okirat kiállítása iránti igényt (analogia az ált. magánjogi szabályok szerint: tkvi bekebelezésre nem alkalmas, de egyébként érvényes, ingatlan-elidegenítő ügyletről szóló okirat). —

Ha pedig a meg nem felelő felajánlási okirat a vitézi székhez adatott be vagy oda kerül, megfelelő okirat kiállítása iránt — utbagazítással az intézkedik.

Akár a vitézi széktől jő a felajánlás tkvi feljegyzése iránt a felajánlási okirat kapcsán megkeresés, akár magánszemélytől felajánlási kérvény s illetve ha a hiányos okirat vagy kérvény a fennálló eljárás szerint kiegészített, az illető ingatlan nyomban (tehát még a felajánlás elfogadása előtt) különleges telekkönyvi elbánás alá kerül, melyre vonatkozó eljárási szabályok röviden a következők:

A felajánlott ingatlan le — s községenkint „Vitézi telekként adományozás céljára felajánlott ingatlanok“ felírás alatt nyitott vagy nyitandó új tkvi betétbe (tjkvbe) *tehermentesen* átjegyzendő. E betétben az ingatlanok annyi jószágtestet alkotnak, ahány felajánlás történt; a társtulajdonosok által közösen osztatlan illetőségeikre nézve tett felajánlás e szempontból egy felajánlásnak tekintendő.

E jószágtestek az új (közös) betét A. lapjára kerülnek, a B. lapon pedig bejegyeztetik: „A ... betétből ide A. + ... sorsz. alatt átjegyzett ingatlant X. Y. vitézi telekként adományozás céljára felajánlotta.“ A C. lap üres.

Az ily eljárás alá vont ingatlan — aféle ideiglenes uratlan dolog lett. Már nem a felajánlóé, lévén a felajánlás — elfogadása előtt is — visszavonhatatlan. De lehet esetleg ismét a felajánlóé, ha t. i. az államfő a felajánlást nem fogadja el, mikor is a tkvi

hatóság a korábbi tkvi állapotot hivatalból visszaállítja, miáltal a felajánlónak e minősége megszűnik s lesz ismét tulajdonos szabad rendelkezési joggal. Még nem az adományos vitézé a felajánlott ingatlan, mert a javára való tkvi bekebelezés csak később a vitézi széknek (ha ez előbb nem történt volna meg) az államfő részéről történt elfogadást is tanúsító megkeresésére történik.

A „felajánlott ingatlan“ tehát forgalmon kívüli dologgá lett s lesz a felajánlás visszautasításáig, sőt bizonyos tekintetben az marad — amint látni fogjuk — a tulajdonjognak a vitéz javára való bekebelezése után is.

A „felajánlott ingatlan“ tekintetében ez átmeneti idő alatt csakis a vitézi szék vagy annak általános törvényi megbízottja: a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége (végr. rend. 16. §. 1. bek.) megkeresésére eszközölhető bejegyzés.¹ S ha a felajánló ellen érkeznek — bekebelezési kérvény — nézetünk szerint a felajánlás el nem fogadásától függő joghatállyal való bejegyzést aligha lehetne megtagadni.

Ez az „uratlan dolog“-jelleg azonban elkerülhető, ha t. i. a vitézi szék oly megkeresést intéz a tkvi hatósághoz, hogy a tulajdonjogot egyelőre az állam javára kebelezze be (ami logikusan csak a felajánlás elfogadása után történhetik s amely esetben helyénvaló nézetünk szerint — a közös betétből való le- s egy ujonnan nyitandó betétbe való átjegyzés), de ez esetben feljegyzendő, hogy az ingatlant az adományozásig a vitézi szék kezeli.

A felajánlott ingatlanok le — illetve átjegyzése *tehermentesen* eszközlendő. Annak a hitelezőnek bejegyzett joga, ki a felajánláshoz hozzájárult, ami a tehermentes lejegyzéshez való hozzájárulást is magában foglalja — figyelmen kívül marad.

A tehermentes lejegyzés foganatosítható akkor is, ha a hite-

¹ A végr. rend. 17. §-a szerint az adományozás céljára felajánlott ingatlanok birtokbavételéről a vitézi szék gondoskodik. A birtokbavételt a tkvi hatóság is elrendelheti s a körül a községi előjáróság közreműködése is génybevehető.

A vitézi teleknek az adományozásig való kezelését s utasítások szerinti hasznosítását a községi előjáróságra is lehet bizni.

E rendelkezésekből következik, hogy a felajánlástól az adományozásig terjedő idő alatt a tulajdonos-nélküli vitézi telket a vitézi szék tartja birtokban. Kezeli vagy a községi előjárósággal kezelteti, hasznosítja — tehát: huzza annak hasznát.

lező beleegyezés igazolva nincs ugyan, de a tkvi hatóság megállapítja, hogy a lejegyzés biztonságára nem sérelmes (alapr. 11. §. 2. bek). Ezt az eléggé figyelemreméltó s a tkvi hatóságot elég nehéz feladat elé állító rendelkezést bővebben fejti ki a végr. rend. 4. §. 2. bek., rendelvén, hogy az alábbiak szerinti tárgyalás elmarad, ha a felajánlott ingatlanok *birói* becsárát vagy ha ez a becsárnál kisebb, „legalább is“ a tkvi érdekeltek kielégítésére szükséges összeget részükre birói letétbe helyezik, vagy ha egyébként is nyilvánvaló, hogy a tehermentes lejegyzés a tkvi érdekeltek biztonságára nem sérelmes (pl. az ingatlan értékéhez képest csekély mértékben van megterhelve.)¹

Hozzájárulás hiányában tehát ha a tehermentes lejegyzés egyes tkvi jogosultak biztonságára sérelmes lehet (tehát nem minden esetben, ha tkvi érdekelt van,²) a tkvi hatóság tárgyalást tart, melyre a tkvi érdekeltek, ha „ismeretlen“ (helyesen: ismeretlen tartózkodású) a tkvi érdekelt, vagy meg nem idézhető (!), a tkvi hatóság által részére kirendelt ügygondnok idézendő. A megidézett (tkvi rdtás 138. §. 2. bek.), de meg nem jelenő tkvi érdekelt a tehermentes lejegyzéshez hozzájárultnak tekintendő. —

A le- s átjegyzés valamint a felajánlás feljegyzésének foganatosítása után, a felajánlás feljegyzését a tkvi hatóság közhirre teszi. A hirdetmény a tkvi hatóság s az illető község hirdető táblája kifüggesztendő és az Altruista Bank által a végr. r. 5. §-ba megjelölt módon a hivatalos lapban közléteendő.

Erre következik a felszólalási eljárás — amint látni fogjuk a legegyszerűbb, a jogbiztonság érdekében multhatatlanul szükséges s a vitézi intézmény érdekeit előmozdító rendelkezések.

A hirdetménybe foglalandó felhíváshoz képest az, kinek jogaira a felajánlás sérelmes, a tkvi hatóságnál való kifüggesztés napjától számított 30 napon belül a tkvi hatóságnál felszólalhat, de a felszólalás csak akkor hatályos, ha a felszólaló a felszólalás beadásától számított 15 nap alatt a felszólalás megtámadása iránti per megindítását a tkvi hatóságnál igazolja. A felszólalás csak úgy vehető

¹ Alig hinnők, hogy a tkvi biró ily esetben is nyugodtan mellőzné a tárgyalást.

² Pl. ha haszonbérleti jog feljegyezve, mert a végr. rend. 17. §. 2. bek. szerint — mint láttuk — a *haszonbérletet* (megkülönböztetés nélkül: a haszonbérletet, tehát a bejegyzett haszonbérletet is) a felajánlás elfogadása után a vitézi szék a gazdasági év végére felmondhatja.

továbbá figyelembe, ha az aláírást „községi előjáróság láttamozza“ vagy kir. közjegyző hitelesíti.

A felszólalás a „közös“ betéthez fűzendő ú. n. felszólalási lapra feljegyzendő s a per kellő időben való meg nem indítása esetén hivatalból törlendő. Az alaptalanul felszólaló teljes kártérítési felelősség mellett birsággal is sújtható. —

Felmerül itt a kérdés, vajjon a felajánló kötelesrészes, ha a felajánlás kötelesrésze rovására megy, élhet-e felszólalással. A felajánlás a felajánló szempontjából ingyenes juttatás, ez pedig a kötelesrész sérelmére nem lehet. A *quaerela inofficiosae donationis* (I. T. Sz. 8. §) azonban, mely sohasem irányul az ajándékozás megdöntésére, csak a kötelesrész illetve a különbözet pénzbeli kiadására — az ajándékozó életében nem érvényesíthető. Ámde a kötelesrészes felajánlás esetén a felajánló halála után az adományos ellen sohasem léphet fel. Nem, mert az a felajánlóhoz viszonyítva nem megajándékozott, az nem a felajánló jogán, hanem az államfő közjogi tényéből kifolyólag, quasi *originarius acquiritor* szerzi meg az ingatlant.

Mindazok az indokok, melyek a kötelesrész intézményét motíválják, amellet szólnak, hogy a kötelesrészesnek védelmet kell adni a felajánlással szemben (különben egészen elvonható lenne ilykép a kötelesrész) s miután a védelemnek később, a felajánló halála idején helye nem lehet, a felajánlaskor kell e kérdést elintézni.

S ha a felajánlott ingatlan, mely tkvileg egészben a felajánló nevében áll, közszerzemény, felszólalhat-e a közszerző házastárs? Az ismert 41. sz. döntvény szerint a házasság fennállása alatt közszerzeményi igényt sem érvényesíteni, sem biztosítani nem lehet. Másfelől a közszerző házastárs elől felajánlás útján egészen elvonható lenne az ő fáradságával is szerzett vagyonból őt illető közszerzeményi illetőség. Erre módot nyújtani szintén aligha lehet célja a vitézi intézménynek.

Nézetünk szerint mint az alapítás esetén (l. alább 2.), így a felajánlás és a közvetlen adományozás esetén (l. b.) is figyelembe veendő, hogy vitézi telek létesítése sem kötelesrészt, sem közszerzeményi igényt nem sérthet. A ratio emezeknél is ugyanaz, mint az alapításnál, hogy t. i. a vitézi intézménynél még a lehetőségét is távol kell tartani annak, hogy az jogos igények kijátszására felhasználható legyen. Már pedig másként a felajánlás egyszerű

módja lenne a közszerzeményi illetőség illetve kötelesrész dolosus s feltétlenül eredményes (végr. rend. 5. §. 5. bek.) elvonásának. —

Míg a felajánlóval szemben a felajánlás pusztán a felajánlás (s nem annak elfogadása) ténye által jogerős s csak rajta kívül álló okból (államfői el nem fogadás) lehet utólag hatálytalanná, addig a felajánlás a felszólalási határidő eredménytelen letelte után illetve a felszólaló pervesztése esetén abszolút hatályt nyer, s azt többé „semmiféle cimen sem lehet megtámadni. Egy esetben válhatik most már csak a felajánlás hatálytalanná, ha t. i. az államfő azt nem fogadja el.

A felajánlás illetve az adományos vitéz általi birtokbavételt előmozdító — *igen figyelemreméltó* — rendelkezés, hogy ha a felajánlott ingatlan a felajánlás elfogadásakor haszonbérbe van adva, az elfogadás után a vitézi szék a haszonbérletet a gazdasági év végére felmondhatja, a Curia P. VI. 7226/924. sz. határozata szerint (M. Dt. XVIII. 60.) akkor is, ha a haszonbérlet a telekkönyvbe be van jegyezve.

Az új, közös betétbe — tulajdonos nélkül átjegyzett, immár jogerősen felajánlott ingatlan ezután — a vitézi szék vagy a helyette eljáró szerv megkeresésére vár. Ehhez képest az adományozott ingatlanok egy jószágtestté egyesítettvén, „vitézi telek“-ké alakítottván, egy ujonnan nyitandó betétbe átjegyeztetvén a tulajdonjog a megkeresésben megjelölt adományos javára tkvileg bekebelezendő.¹

Az adományos neve elé a „vitézi“ jelző kitüntetendő, ha a vitézi szék tanúsítja, hogy az illető a vitézi esküt (alapr. 8. §.) letette; bejegyzendők² továbbá a vitézi szék megkereséséhez képest az esetleges kikötések.

ad 1. b. Más az eljárás a közvetlen adományozás esetében, ha t. i. valaki általa meghatározott személynek akar vitézi telket adományozni. Hogy méltatlan kézre ne kerüljön a vitézi telek s hogy ezáltal valamint esetleg az adományozó eljárása által az intézmény ne diszcreditáltassék, itt erősebb cautelákra van szükség.

¹ Hogy ehhez a felajánló bekebelezési engedélye nem kell (végr. r. 3. §. 4. bek.), természetes, mert az ingatlan már régen s végleg kikerült az ő rendelkezési köréből.

² A végr. r. 8. §. „feljegyzést“ mond, de aligha lesz mindig feljegyzésről szó.

Ebben az esetben nincs helye az előbb ismertetett specialis eljárásnak, a „felajánlás“-nak s az ezt nyomon követő különleges tkvi elbánásnak.

Az első lépés, hogy a vitézi széktől *engedélyt kell kérni az eljárás megindításához* az adományozni szándékolt ingatlanok tkvszerű megjelölésével, az adományozó vagyoni és családi viszonyairól szóló helyhatósági bizonyítvány csatolásával, valamint annak igazolásával, hogy a megadományozandó a vitézi telek elnyerésére alkalmas. Az engedélyt megnyervén csak ekkor fordulhat az adományozó a tkvi hatósághoz, kérve a — fennebb leirt — hirdetményi eljárás megindítását. Ez a kérvény feljegyzendő (csak! — le- s átjegyzésnek helye még nincs).

A hirdetményi (felszólalási) eljárás — esetleg a perek — befejeztével s azok eredményéhez képest, ha az adományozásnak semmi útjában nem áll, az ingatlanok tehermentesen lejegyeztetnek,¹ az adománylevél kiállítandó s az a hirdetményi eljárás megtörténtét valamint a tehermentes lejegyzést igazoló okiratokkal államfői megerősítés végett a vitézi székhez felterjesztendő.

A megerősített adománylevél alapján a vitézi szék megkeresésére vagy — ebben az esetben — az adományozó vagy az adománynos kérelmére történik a tulajdonjog bekebelezés.²

¹ A végr. r. ezt kifejezetten elő nem írja, de következik ez abból, hogy az adománylevélhez már a tehermentes lejegyzést igazoló tkvi kivonatok csatolandók.

² Nézetünk szerint itt a rendeletben hézag van.

A felszólalási határidő eredménytelenül letelt, az ingatlan tehermentesen lejegyeztetett s most — az adományozó nem folytatja az eljárást. Nem állítja ki az adománylevelet. Pedig *csak* ennek alapján kebelezhető be az adománynos javára a tulajdonjog. Az adománynos perelheti az adományozót az általános szabályok szerint a kötelező ígérete teljesítésére, amit az eljárás megindítása iránti kérvényben megtett s amit ugyancsak az általános szabályok szerint egyoldaluan vissza nem vonhat, mely esetben az ítélet pótolhatja az adománylevelet. De ha nem perli?

A „tehermentesen lejegyzett ingatlan“ sorsa függ. S függő marad?

A tehermentes lejegyzéskor u. i. fel kell jegyezni (ha ezt a r. kifejezetten nem is írja elő), hogy az „ingatlan adományozás alatt áll,“ (ez esetben u. i. nem, mint fennebb quasi uratlan dologként jegyeztetik le az ingatlan 1., mert ezt a jogszabály nem írja elő, 2., mert itt magánszemély is kérheti a bekebelezést. (amihez előző kell), mert különben az a veszély, hogy harmadik személy a hirdetményi eljárás lefolytatása után, de a tulajdonjognak az adománynos javára való bekebeleztetése előtt a bár lejegyzett, de a — fentiek szerint — még az adományozó nevében álló ingatlanra jogot szerezhet. Ha pedig a feljegyzés ott van, hogy „adományozás alatt áll“ — az ingatlan sorsa függő.

ad 2. Ismét más — de az előbbihez hasonló az eljárás vitézi telek *alapítása* — esetén. Ebben az esetben is előzetes engedély kérendő, mely iránt előterjesztendő kérelem kapcsán a fennebb mondott kellékeken felül *igazolando*,¹ hogy az alapítás jogos érdeket nem sért, különösen hogy a már fennebb érintett két anyagi jogi igényen, t. i. a már élő kötelesrészesek (ivadék, ilyen nem létében a szülő) kötelesrész iránti igényén s ha a házastárs közszerző, annak közszereményi igényén sérelem nem esik. A kötelesrészeseknek illetve a közszerző hitvesnek a kérelem előterjesztéséhez való hozzájárulása esetén természetesen ezirányú igazolásra szükség nincs. Kimutatandó az is, hogy az kinek javára az alapítás szól vitézi telek elnyerésére alkalmas.

Az előzetes engedély elnyerése esetén annak bemutatásával — mint az előbbi esetben — a tkvi hatóságnál a hirdetmény kibocsátását kell kérni s az alapítás esetében a hirdetményben az alapító hitelezői is felhivandók követeléseik bejelentésére.²

Azután mint az előző esetben adománylevél, itt. alapítólevél állittatik ki s terjesztetik fel államfői megerősítésre.

A telekkönyvezés a megerősített alapítólevél alapján történik és pedig, ha az alapítás ivadék javára szól — ami voltaképp közvetlen adományozás — a tkvi foganatosítás úgy történik,³ mint a közvetlen adományozás esetén;⁴ ha pedig az alapító saját javára

¹ Amíg tehát a két előző esetben (a kétféle adományozás esetében) annak igazolása, hogy a felajánlás más jogaira nem sérelmes, nem szükséges s ez esetekben a „más“ részéről szükséges pozitív cselekmény, t. i. a felszólalás, — az alapítás esetén az alapító részéről kívántatik meg ezirányú pozitív cselekmény, annak részéről való igazolása, hogy az „alapítás joga érdeket nem sért.“

² Figyelemreméltó, hogy alapítás esetében kifejezetten rendel a R. a hitelezők felhívását, a másik két esetben nem. Nézetünk szerint azonban ennek dacára a másik két esetben is szól a felhívás a hitelezőkhöz is, mint akiknek „jogaira a felajánlás sérelmes“ lehet.

³ Vagy — amint rámutattunk — úgy *nem* történik... (előző old. 2. j.)

⁴ A r. 10. §. 4. bek. helyesebben szólt volna, ha nem a 8. §-t, hanem a 9. §-t hívta volna fel, nem lehet u. i. kétséges, hogy mint a közvetlen adományozás esetén a leszármazó javára történt alapítás esetén is, maga az alapító, vagy az illető leszármazó is kérheti a telekkönyvezést. Az alapítás ez az esete u. i. — mint mondtuk — lényegét tekintve a közvetlen adományozásnak az az esete, ha a megadományozandó az adományozó leszármazója.

szól az alapítás, a vitézi telek új betétbe való átjegyzése a már fennálló tulajdonjogi bejegyzés átvitelével történik¹ s az átvittel kapcsolatban kitüntetendő a vitézi telek jellege s feljegyzendő a netáni kikötések. —

Amint vitézi telekre vonatkozó minden tkvi végzés, természetesen az adományozás s az alapítás telekkönyvezéséről szóló végzések is, utóbbi esetekben továbbá az újonnan létesült vitézi telek teljes hiteles tkvi másolata, valamint az eredeti adomány illetve alapítólevél a vitézi székeknek megküldendő.

Megemlítjük e helyütt is, hogy a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége (Altruista Bank) minden vonatkozásban külön igazolás nélkül, tehát *törvényi megbízottja* a Vitézi Székeknek.

III. A vitézi telek jogi jellege dologi s kötelmi jogi vonatkozásban.

A fennebb vázolt eljárások szerint létesül a vitézi telek, mely nem tekintve azokat a kikötéseket, melyek feljegyzését a vitézi szék kéri, *létesülésekor mindenesetre tehermentes*. Lássuk már most annak speciális jogi helyzetét, mely akár adományozás, akár alapítás útján létesült a vitézi telek — immár teljesen egyforma.

1. A vitézi telket *akár egészben, akár részben elidegeníteni² használatát vagy haszonélvezetét másnak átengedni semmi körülmények közt nem lehet*. Ezeket, valamint a megterhelést, bérbe- vagy haszonbérbeadást s a végrehajtást u. i. feltétlenül tiltja az alapr. 3. §. 1. bek. de még az utóbbi három vonatkozásban kivételt tesz, az elidegenítés, valamint a használat s haszonélvezet átengedése tekintetében nem.

E tilalmak — különös tkvi feljegyzés nélkül — magából

¹ Minek alapján? A végr. rend. 10. §. ut. bek. ez esetben nem szól alapítólevélről. Szemben az előző bek.-ben (leszármazó javára történt alapítás) megkivánt alapítólevéllel. Már pedig alapítólevélnek minden esetben (tehát a saját javára szolgáló alapítás esetén is) kell lennie (alapr. 1. §. 3. bek.) Nézetünk szerint nem lehet kétséges, hogy — nem szólva a vitézi szék megkereséséről, ez esetben is csak a megerősített alapítólevél alapján eszközölhető az átjegyzés.

² Az alapr. szerint haladva itt beiktatandó lenne e szó „megterhelni“, tudatosan mellőzzük azonban a szövegben e szót, mert szemben az 1. bek. kategórikus tilalmával a 2. bek. szerint — ha kivételes esetben is — megterhelni mégis lehet a vitézi telket.

ama körülményből *ex lege* folynak, hogy az illető ingatlan vitézi telek; a vitézi telekre vonatkozó élok közötti ügyletből folyó tulajdonjog vagy haszonélvezet bekebelezése iránti kérvényt tehát a tkvi hatóságnak feltétlenül — még a vitézi szék netaláni engedélye esetén is — el kell utasítania.

Kérdés mi a sanctiója a rendelkezésnek, ha a tulajdonos pl. e tilalom ellenére a vitézi telek használatát vagy — tkvi bejegyzés nélkül — haszonélvezetét mégis átengedi másnak. Ez eset aligha vonható sem az alapr. 5. §.-ban, sem a 6. §.-ban taxative felsorolt okok alá, mikor u. i. a vitézi telek az államra vagy várományosra száll — így e rendelkezés *lex imperfecta*.

2. A létesülésekor tehermentes vitézi telket *megterhelni mindenkor csak a vitézi szék hozzájárulásával* s csak a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége vagy az Országos Központi Hitelszövetkezet vagy az annak kötelékébe tartozó szövetkezet által nyújtott kölcsön biztosítására s csak szükséges vagy hasznos beruházások céljára lehet.¹

Ily esetben, de csak ily esetben a hátralékos annuitások iránt a vitézi telek² kivételesen végrehajtás alá vonható, de csak ha a törlesztő részletek másként egyáltalában be nem hajthatók³ s ha a vitézi szék a végrehajtás megelőzése végett a vitézi telket vagy haszonélvezetét zár alá nem veszi. Evégből ha végrehajtási kérvény érkezik a tkvi hatósághoz s az teljesíthetőnek látszik (látja a tkvi hat., hogy annuitásról van szó, igazolva van, hogy másként a követelés egyáltalában be nem hajtható), a tkvi hatóság értesíti a vitézi széket s a végrehajtás elrendelése tekintetében csak „akkor hoz határozatot“, ha a vitézi szék az értesítésétől számított 60 nap alatt a vitézi telket, vagy haszonélvezetét nem veszi zár alá.⁴

¹ Nézetünk szerint az első két feltételt vizsgálhatja sőt vizsgálni köteles a tkvi hatóság, de a harmadikat, hogy szükséges vagy hasznos beruházások céljaira kell-e a kölcsön, a dolog természete szerint nem. Ez a vitézi szék részére szolgáló szabály.

² A felszerelés; nem az alapr. 3. §-a 1. bek u. i. a felszerelést feltétlenül kivételezi a végrehajtás alól, a 2. bek. pedig csak magára a vitézi telekre engedélyez kivételt (!?)

³ „Egyáltalában“ — tehát a tulajdonos más vagyona elrendelt végrehajtási eljárás során felvett negatív foglalási jegyzőkönyv egymagában aligha elegendő.

⁴ Zár alá vétel esetén is kell határozatot hozni és pedig elutasítót, mert az alapr. 3. §. 2. bek. szerint a végrehajtás alá vonhatóság előfeltétele a zár alá nem vétel.

A „zár alá vétel“ ismét speciális valami s nem azonos a köztörvényi zárlattal. A zár alá vétel dolgában csak a vitézi széknek van ingerenciája, az rendeli el, az számoltat, az rendel *esetleg* („rendelhet ki“) gondviselőt, az szünteti meg.¹ Az alaprendelet (3. §. 2. bek.) csak a gondviselő feladatát s jogkörét jelöli meg, mondván: feladata a kezelés vagy a kezelés ellenőrzése s a törlesztő részletek kifizetésének biztosítása, jogköre egyebekben ugyanaz, mint a bíróság által kirendelt zárgondnoké.²

3. Bérbe vagy haszonbérbe³ a vitézi telek csak a vitézi szék hozzájárulásával adható (a második feltétel, hogy „csak különös méltánylást érdemlő esetben“ — csak a vitézi székre tartozik, mely ha nem különös méltánylást érdemlő esetről van szó, nem adja meg a beleegyezést) s csak oly egyén részére, ki a vitézi telek átvételére alkalmas volna (mindkettő a vitézi szék elbírálására tartozó feltétel, melyeknek a hozzájárulás megadására vagy megtagadására van kihatása).

Tkvi hatóság pl. haszonbérlet esetén csak a vitézi szék hozzájárulását vizsgálja, a többi feltétel ennek előfeltétele s vizsgálati körén kívül esik. —

Amint az elidegenítés —, használat, haszonélvezet — átengedésnél mondtuk, itt is leszögezzük: az, hogy a vitézi telek csak

¹ Nézetünk szerint így áll a dolog. Abból u. i., hogy a vitézi szék *rendeli* ki a gondviselőt s hogy ez gondviselő s nem zárgondnok — logikusan ez következik. Hogy a rend. a gondviselő *jogkörét* akként jelöli meg, hogy az azonos a zárgondnokéval — nem következtethető, hogy csak a zár alá vétel s a kinevezés kérdésében határoz a vitézi szék, a kinevezett gondviselő azonban nyomban zárgondnokká lesz, vagyis nemcsak a jogköre lesz azonos, hanem egész helyzete a birói zárgondnoké lesz.

² Mi a helyzet, ha a vitézi szék zárt rendel el és a hitelező követelése nem, vagy nem kellő mértékben törlesztetik. A hitelező tehetetlenül áll. Kérelmére a végrehajtás nem rendelhető el (ha zár alá vétel esetén nem rendelhető el, nem rendelhető el akkor sem, ha zár alá *van* már véve). A hitelező a vitézi széktől függ; ha az megszünteti a zárt (ami tisztán tőle függ), a hitelező végrehajtást kérhet, most már a vitézi szék nyilván mellőzi az eredménytelennek bizonyult zárt s ezáltal szabad folyást enged a végrehajtnak.

³ Hogy bérbe- s haszonbérbeadásról szól a rend., ez is amellet szól, hogy nemcsak mezőgazdasági ingatlan alakítható vitézi telekké. Olyan is, mely csak használatra (bérlet) s nem egyúttal haszonbérletre, vagyis a gyümölcsök szedésére is (haszonbérlet) szolgálhat.

Ámbár bérház esetében nehezen képzelhető e helyzet (vitézi szék hozzájárulása, a bérlő alkalmassága és — különös méltánylást érdemlő eset).

ily keretek közt terhelhető meg, vonható végrehajtás alá, adható bérbe vagy haszonbérbe —, minden különös tkvi bejegyzés nélkül ama tényből, hogy az illető ingatlan a tkvből kitűnően „vitézi telek“, ex-lege következik. Következésképpen vitézi telekre vonatkozó oly beadvány, mely a vitézi szék hozzájárulása nélkül zálogjog, vagy haszonbérleti jog bejegyzését kéri, mely nem a fennebb megjelölt intézetek valamelyikétől nyújtott kölcsön biztosítására vonatkozó jelzálogjog bekebelezését célozza stb. — feltétlenül elutasítandó.

(Folytatjuk.)

A Magyar közjegyzőség megalkotása és fejlődése.

Irta: *Osgyáni Rónay Károly dr.* kir. közjegyző.

(Folytatás.)

III.

Milyen volt az átültetendő palánta?

Most már lássuk hogy törvényhozásunk honnan ültette át közgazdasági és jogi életünk sovány talajába a közjegyzői intézmény palántáját.

Bőségesen válogathatott a nyugati államoknak egymástól eléggé különböző intézményei közül.

Ezek két főcsoportba oszthatók; a francia és a német rendszerüekébe.

Az előbbiekben messze kimagaslik a francia közjegyzői intézmény, amelyet majdnem változatlanul átvett Belgium, Olaszország, Spanyolország a porosz rajnai tartomány és a bajor pfalzi tartomány.

A német rendszer élén haladt Poroszország. Ide sorozható az osztrák is, különösen az 1855-i közjegyzői rendtartás.

Lássuk először a francia közjegyzőséget, mely minden más állam közjegyzői karának ideálja.

Hogy ezt megérthessük, rövid pillantást kell vetnünk ezen intézmény kifejlődésére, de sőt magára Franciaországra és népére is.

Franciaország úgy a kedvező éghajlat, mint az előnyös földrajzi fekvés, valamint talajának termékeny volta tekintetében Európában az első helyet foglalja el. Már Róma fénykorában ennek legértékesebb provinciáját és Egyiptommal párhuzamosan élelmiszertárát képezte.

Ép oly kiváló maga a nemzet is, mely az ősi keltákkal, rómaiak, frankok, brittek és normanok vérelkeveredéséből állott elő. Ez a nemzet Európa egyik leggazdagabb és legtehetségesebb népe.

Már említettük, hogy okiratok írásba foglalásával már a római tabelliok foglalkoztak, de közhitelességgel felruházva nem voltak. Ez az intézmény szépen tovább fejlődött ugyan Olaszországban, de még sokkal nagyobb mértékben Franciaországban. Már Nagy-Károly császártól kezdve privilégiumokat élvezet a „notarii“ név alatt szereplő tabelliok testülete és Szent Lajos király (1215—1270) annyiban a közjegyzőség igazi megszervezője, mert a pecsétjogon kívül önálló és helyhez kötött hatás-kört adott nekik. Ez időtől kezdve a perenkivüli ügyek elintézése az ő hatáskörükbe ment át. Hiteles okiratok szerkesztésére kizárólagos jogot nyertek.

A XIV. században kezdtek a közjegyzői testületek valóságos kamarákká átalakulni és szervezkedni. A XVII. századtól kezdve a közjegyzők testülete monopóliumot kapott hiteles és végrehajtható okiratok szerkesztésére s ettől fogva jegyzéket kellett készíteniök a közjegyzőknek az általuk szerkesztett okiratokról, amelyeknek fogalmazványait kötelesek voltak megőrizni. Háromféle közjegyzők

voltak: akik a királytól, — akik a hűbéruraktól — és akik a pápától, illetőleg annak meghatalmazásából a püspököktől nyertek pecsét jogot.

Alapjában véve azonban ezen intézmény nem a királyok, főurak, vagy pápák intézkedései folytán alakult ki hanem a nemzet jogi életéből és szükségletéből. A szokásjog volt életadó talaja.

Ha továbbá meggondoljuk, hogy dijaikat maguk a közjegyzők szabták meg és úgyszólván még napjainkban is meg van e joguk, — tekintve továbbá, hogy saját választotta kamarájukon kívül más fegyelmi hatóságnak alárendelve nem voltak, s hogy maguk a kamarák határoztak afölött, hogy kik vétessenek föl a testületbe: bámulnunk kell ezen kar nagyszerű önfegyelmező képessége fölött. Csakis igen szigorú fegyelemtartás mellett érthető meg, hogy a francia nép bizalmát annyira megnyerte, hogy nem csak okiratai szerkesztése végett kizárólag a közjegyzőkhöz fordult, hanem oly annyira bizalmi emberüknek tekintették és tekintik mind e mai napig, hogy minden vagyoni jogi ügyekben tanácsért hozzá folyamodnak, pénz és értékpapir vagyonuk megőrzését és kezelését legszivesebben rájuk bizzák. Mindez elképzelhetlen volna, ha a francia közjegyzők díjfelszámításaikkal zsarolták volna ügyfeleiket, — ha minden visszaélés erélyes megtorlásban nem részesült volna, s így magas erkölcsi színvonalon nem tartotta volna fenn magát a kar és ha tudásuk nem lett volna oly színvonalon, hogy igazán jó okiratokat szerkeszteni és jó tanácsokat adni igenis képesek voltak.

A francia közjegyzőség magas fejlettségét főleg az is okozta, hogy a francia bíróságok a bizonyítás súlyát az okiratokra helyezték. Továbbá, hogy a jogszolgáltatás a közigazgatástól nagyon korán különvált s hogy az ügyvédi kar szigorúan a peres ügyekben való képviselőre

szorítkozott. Az okiratokat tehát szinte kizárólag a közjegyzők szerkesztették s abban velök sem ügyvédek sem közigazgatási közegek nem konkurráltak. A közönségnek pedig volt annyi belátása, hogy zugirászhoz ne forduljon. A házassági szerződések általánosan elterjedt volta is fejlesztőleg hatott a közjegyzőségre.

A francia közjegyzők nemcsak tekintélyes állást foglaltak el a társadalomban, hanem nagyobb részt meg is vagyonosodtak. Vagyonuk nem legkisebb részét maga az iroda képezte, amely örökölhető, sőt elidegeníthető is volt, azon megszorítással, hogy az irodát átvevő akár örökösnek, akár vevőnek igazolnia kellett a kamarák előtt úgy kifogástalan erkölcsüket, mint tudásukat. Képesítésük nem volt valamely elméleti, jogi képzettséghez, például egyetem, vagy jogi felsőbb iskola által kiállított diplomához, hanem hosszú és megszakítatlan közjegyzői gyakorlat igazolásához volt kötve. A francia forradalmi kormány, mely a régi intézményekkel épen nem bánt keztyűs kézzel, a közjegyzői intézménnyel kivételt tett. Azt nem csak fenntartotta, mint üdvöset és a közszükségletnek megfelelőt, hanem a XI. évi ventôse 25.-iki (1803. március 16.-iki) törvénnyel szabályozta is. Ez képezi még ma is a francia közjegyzőség alaptörvényét.

Lényeges intézkedései a törvény sorrendjét betartva a következők:

Megállapítja a közjegyző köztisztviselői minőségét és okiratait közhitelességgel és az általa felvett okiratok végrehajthatóságával ruházza fel.

A kormány életfogytiglan nevezi ki. Nem lehet ügyvéd vagy közhivatalnok.

Köteles a hozzáfordulóknak rendelkezésére állani és csak bizonyos meghatározott esetekben tagadhatja meg szolgálatát.

A kormány által kijelölt helyen köteles székhelyét tartani s a hatáskörébe utalt területen kívül ügyködni tilos.

Magán okiratot is szerkeszthet, de csak bizonyos meghatározott ügyletekről. (Brevet). Közokirat szerkesztésénél két tanut köteles alkalmazni, vagy egy második közjegyzőnek kell közbenjárnia. Az ősiratot (minute) megőrizni köteles.

Meghatározza az okiratok alakszerűségeit.

Előírja, hogy mily könyveket kell vezetnie. Megszünteti az irodák átörökölhetőségét és elidegeníthetését.

A közjegyzőséget megszüntetni és területét megcsorbítani csak az illető közjegyző halála, lemondása, vagy elmozdítása esetén engedi meg.

A közjegyző óvadékot köteles letenni.

Kinevezhető csak 25 évét betöltött és katonakötelezettségének eleget tett francia állampolgár, ha fedhetetlen erkölcsű és hat évi folytonos meg nem szakított közjegyzői gyakorlatot igazol, melyből a két utolsó évnek legalább egyikén át, mint első jelölt működött.

A közjegyzőket három osztályba sorozza. Olyanokra akik a fellebezési törvényszék területére, — elsőfolyamodásu törvényszék területére, — vagy békebiróság területére neveztetnek ki.

Ezen törvény nem határozza meg, hogy mely jogügylet érvénye van közjegyzői okirathoz kötve. Ezen esetek a magánjogi és kereskedelmi s egyéb más törvényekben vannak felsorolva. Továbbá nem szervezi meg a kamarákat, sem a fegyelmi eljárást. Ez csak 1843. évi rendelettel történt, mely azt is tiltja, hogy a közjegyző tőzsdei játékot folytasson, kereskedői, vagy bank üzlete legyen, ügynökösödjék stb. Jellemző, hogy azon kama-

rát, mely nem gyakorolja szigorúan fegyelmi hatóságát a „garde de sceaux“ — az igazságügyminiszter — 6 óra felfüggesztheti, mely idő alatt a fegyelmi hatóságot a törvényszék esetleg az igazságügyminiszter gyakorolja. Ez idő letelte után ujonnan választandók a kamarai tagok.

A közokirati kényszer esetei aránytalanul számosabbak, mint a mi közjegyzői törvényünk szerint. Például minden nem holográf végrendelet, minden ajándékozás, jelzalog engedés és törlés hatálya is közjegyzői okirathoz van kötve, de különös módon, ingatlan adás-vétele nem.

Nagy hiányai ezen francia közjegyzői törvénynek, hogy

1. a közjegyzői képesítéshez nem kívánja az elméleti, jogi képzettség igazolását, hanem beéri a gyakorlati képzettség igazolásával. Az igazság érdekében ki kell emelnem, hogy a gyakorlati kiképzés a lehetőségig elég alapos. Segédkönyvekül okirat mintagyűjtemények forognak közkezen, amelyek valóban minden tekintetben kitűnőek, főként nagyon világosak és szabatosak.

2. Hogy a közjegyzőket három osztályba sorozza, amelyek egymásnak ugyan alárendelve nincsenek, de indokolatlanul elég nagy különbséget tesz közjegyző és közjegyző között, noha mindannyiok képzettsége körülbelül egy szinten áll. Lényegileg az irodák ügyforgalmában, tehát jövedelmezőségében gyökeredzik a különbség.

3. A közjegyzői irodák előörökölhetőségét és elidegeníthetőségét a hivatkozott törvény ugyan megszüntette, de ez csak igen rövid ideig tartott. Igen nagy anyagi érdekek forogtak kockán és sok százados meggyökerezett joggyakorlat lett hatályon kívül helyezve. A nagy tekintélynek örvendő közjegyzői kar ki tudta eszközölni, hogy 1816.-ban, tehát már rövid 13 év múlva ismét elismerte a köz-

jegyzői irodák átörökölhető és elidegeníthető voltát, egy újabb törvény.

Ilyen állapotban volt a francia közjegyzőség, amikor a magyar törvényhozás foglalkozni kezdett a közjegyzőség megalkotásával.

Nagyon tanulságos azonban egy pillantást vetni arra, hogy azóta hogyan fejlődött a francia közjegyzőség. 1890. év tájától kezdve mind gyakrabban előfordult, hogy francia közjegyző visszaéléseket követett el oly mértékben, hogy öngyilkossá lett, vagy megszökött, ami igen sok ügyfél vagyoni romlását okozta és általános nyugtalanságot keltett. Egy jeles jogi író L. Dupond 1890. évben könyvet írt, melyben a közjegyzőség ezen bajának okát fürkészvén ennek főokát a közjegyzők nem elég alapos elméleti jogi képzettségében találta meg. A régi időkhez képest ugyanis a gazdasági élet annyira bonyolulttá fejlődött és annyi új alakulattal gazdagodott, hogy a pusztán csak 6 évi közjegyzői gyakorlaton alapuló képzettség most már elégtelennek bizonyult. Megállapítást nyert, hogy igen sok esetben közjegyző a föltétlen bizalommal hozzá forduló ügyfeleinek olyan jogi tanácsokat adott, amelyek folytán azok egész vagyonukat elvesztették. Az igaz, hogy sok esetben az ügyfelek az által károsultak, hogy a közjegyzők rájuk bízott vagyon kezelésével visszaéltek, de Dupond úgy van meggyőződve, hogy magasabb jogi képzettség jellem erősítő és erkölcsnemesítő hatással is van, tehát ha magasabb jogi képzettséggel bírtak volna a bünöző közjegyzők: nem tántorodtak volna meg.

Csodálatos módon a francia közjegyzői kamarák a legerélyesebben elleneztek a közjegyzői képesítés megváltoztatását és makacsul ragaszkodtak a 6 évi gyakorlathoz.

Főlemlíti Dupond, hogy E. Bordin nevű tekintélyes

és vagyonos közjegyző 1831.-ben meghalt és családja nem lévén, egész vagyonát azon célra hagyta, hogy magasabb iskola állíttassék fel, mely a közjegyző jelölteket a szükséges elméleti jogi ismeretekre tanítsa.

A szajnai arrondissement közjegyzőinek közgyűlése ezen hagyományt nagy szótöbbséggel elutasította azon megokolással, hogy a hat évi gyakorlat célszerűnek és elegendőnek bizonyult és hogy a közjegyzőséget helyesen és alaposan nem is lehet másképen elsajátítani, mint gyakorlatilag.

Később — 1842.-ben — a párisi közjegyzői kamara a kérdéses hagyományt ugyan elfogadta, de aggályának adott kifejezést, nehogy az elméleti tanulmányokra fektessék a súlypontot, hanem jövőre is a gyakorlati kiképzésre. A gyakorlat tanítja meg a jelölteket a szigorú kötelességre és körültekintő munkára, amely a francia közjegyzőségnek európai hírnevét megalapozta.

Belgiumban ugyanilyen viták folytak s ott kötelezővé tették ugyan az elméleti jogi képzettség igazolását a közjegyzőségre pályázónak, de a közjegyzői kar szivós küzdelme után törvénybe lett iktatva a legalább két évi közjegyzői gyakorlat igazolása, még azon pályázók részéről is, akik a bírói, vagy ügyvédi pályáról folyamodtak közjegyzői állásért. Ez által kívánták megakadályozni azt, hogy a kormány politikai okokból nevezzen ki közjegyzőket a közjegyző jelöltek mellőzésével. Ezzel magának az igazságügyminiszternek ellenálló képességét is növelni kívánta a törvényhozás, hogy a szertelen protekció hajszának gátat vessen.

1898-ban a francia közjegyzőség szükséges reformjáról jeles könyvet írt Raoul de la Grasserie, aki szintén rámutat a francia közjegyzőség súlyos bajaira és azok okát három körülményben találja:

1. hogy a közjegyzői állás nincs elméleti jogi képzettség igazolásához kötve. E tekintetben érvei körülbelül ugyanazok, mint amelyeket az előbb említett Dupond kifejtett.

2. Hogy a közjegyzői állás örökölhető és elidegeníthető. Minthogy a közjegyzői iroda vevői rendszerint közvetítő irodák útján veszik meg az irodát s így annak jövedelmezősége felől alapos információt rendszeren nem kapnak, hanem olyat, mely az iroda jövedelmezőségét a valónál jobb színben tünteti fel; igen gyakori az eset, hogy értékén túl fizetik meg. Ehhez járul, hogy rendszeren a vételárnak csak egy része felett rendelkezik a vevő s a vételár hátralékot és az óvadékot csak hitel útján és rendszeren magasabb kamatláb mellett szerezheti meg, tehát mint eladósodott közjegyző kezdi meg pályafutását, ami rendszeren arra kényszeríti, hogy kartársaival szemben díjjai mérséklése által erős versenyt támasszon és hogy ügyfelei kivánságára sőt gyakran tudtokon kívül is, kockázatos pénzügyi műveletekbe bocsájtkozzék, sőt ügynökösködjék is. Ez igen gyakran csődbe kergeti s tönkre megy vagyoniilag nem csak a közjegyző, hanem ügyfelei is, akik vagyonuk kezelésével megbízták.

3. Hogy a törvény a közjegyzőket elég ok nélkül három osztályba sorozza. Ezek közül a harmadik osztálybeli csak az illető békebírói területre terjesztheti ki ügynökösödését, ellenben a második és első osztályba tartozóknak hatásköre mindig kiterjed a harmadosztálybeliek területére is. Ez egyik főoka annak, hogy az irodák jövedelmezősége aránytalanul különböző. Alig van Franciaországban 4—500 közjegyző, akinek irodája jól jövedelmez, további 1200 irodának jövedelmezősége éppen csak kielégítő, — míg a messze túlnyomó, mintegy 8000 irodáé sanyarú. Van olyan iroda bőven, amelynek nyers

jövedelme a könyv megjelenése idején 5000 frank sem volt. Az ilyen irodából lehetetlen megélni s ha az illető közjegyzőnek magán vagyona nincs: vagy törvénytiltotta módon kénytelen jövedelmet szevezni, vagy eladósodik és csődbe jut.

Ebből látjuk, hogy a francia közjegyzőség igen súlyos bajokban szenved.

Az említett három baj közül csak egyet orvosolt eddig a törvényhozás: kötelezővé tette az elméleti jogi képzettség igazolását legalább a két évfolyamu közjegyzői tanfolyam és sikeres vizsga igazolását.

(Folytatása következik.)

A budapesti közjegyzői kamara rendes évi közgyűlése.

Egy újabb súlyos év nehéz küzdelmei után, az általános gazdasági helyzetnek a kart is érintő s mindinkább érezhető feszültség mellett tartotta meg rendes évi közgyűlését március hó 24-én a budapesti közjegyzői kamara. Az elnöki megnyitó és az évi jelentés adataiból vigasztalan színekben bontakozott ki az elmúlt év sivár képe; az általános közjegyzői helyzet megjavításáért folytatott eredménytelen küzdelmek után azonban vigasztaló reménysugárként felcsillant a jobb jövő, amelynek szilárd bázisaként kell vennünk azokat a komoly becsületes és felelősségteljes kijelentéseket, amelyek az új igazságügyminiszter, *Zsitvay Tibor* dr. ajkairól hangzottak el. Miniszteri ígéreteket és kijelentéseket hallottunk ugyan eleget eddig is, ezuttal azonban a kijelentéseket olyan férfiú tette, akinek eddigi gyönyörű ívelésben felfelé lendült egész közéleti pályáján a kijelentés és az ígéret egyenlő volt a tettel, akinek becsületes érzésein, tiszta és nemes gondolatvilágán a politika hullámai is megtörték s ki nemes lelki tulajdonságokkal, nagy hivatottsággal és gerinces tettekrezséggel került a magyar igazságügy hivatott őreként a miniszteri székbe.

A közgyűlést *Janits Imre* dr. elnök nagy és komoly értékű, tanul-

mánynak is beillő beszéddel nyitotta meg. A beszéd bevezető része megállapítja, hogy az elmúlt év folyamán a közjegyzői kar életében nem merültek fel olyan események, amelyek a lelki öröm érzését felkelteni alkalmasak lettek volna. Ezzel szemben enyhülést hozhat az a biztató remény és jogos bizalom, amellyel a kar az új miniszter működése elé tekinthet, amely működés rendjén el fognak tűnni, vagy legalább is enyhülni fognak közjegyzőséget gyengítő és károsító azok a rendelkezések, amelyek eléggé elevenünkbe vágta.

Megemlékezett ezután az elnöki megnyitó *Farne László*, *Buz Gyula* és *Lipcsey Péter* kartársaink 25 éves közjegyzői jubileumáról, jelentvén, hogy nevezettek a kamara részéről is meleg hangú átiratokkal üdvözölte. Ugyancsak üdvözölte *Lehoczky Antall* is, akinek tiszteletére 25 éves közéleti szereplése alkalmából Monor község képviselőtestülete díszközgyűlést tartott. Sajnálattal jelenti majd az elnök, hogy *Rónay Károly* dr. a kamara nesztora több évtizeden át nagy kötelességtudással és becsületességgel folytatott munkásság után közjegyzői állásáról lemondott. A megnyitó beszéd e része alatt a közgyűlés tagjai Rónay Károly dr.-t felállással melegen ünnepelték. — Örömmel tett továbbá jelentést az elnök arról, hogy a közjegyzői kar az egységes ügyvédi és bírói vizsgáló bizottságban újra képviselőhez jutott.

Az elnöki megnyitó további részét az alábbiakban szószerint közöljük:

„A tervezet formájában elkészült és az országgyűléshez beterjesztett magyar magánjogi törvénykönyv a hazai élő magánjogot rendszeres egészbe foglalja össze és a magyar génusznak hosszúéletre szánt modern jogalkotását képezi.

Ha ez a vaskos javaslat törvényerőre emelkedik, az nemcsak a magyar nemzet magas kulturnívójáról fog tanuskodni, hanem ez a törvénykönyv a művelt nemzetek törvénykönyveinek sorában is méltó helyet fog elfoglalni. A kódex egyes fejezeteit kiváló jogászaink a Jogászegyletben szakszerűen ismertették, a végrendeleti öröklésről ugyanott *Holitscher Szigfrid* dr. kartársunk tartott igen tartalmas előadást, melyről az ott jelen volt magas bírói funkcionáriusok és a jogtudomány tekintélyes reprezentánsai igen elismerőleg nyilatkoztak. Azt hiszem, hogy tisztelt kollégáknak ez a sikeres szereplése karunk presztizsének gyarapítását világosan dokumentálja.

Indítványozom, hogy igen tisztelt kollégáknak *Holitscher*

Szigfridnek Közlönyünkben is megjelent szakavatott disszertációjáért és ez ügyben kifejtett ügybuzgalmáért közgyűlésünk részéről köszönetünknek kifejezést adjunk.

A magánjogi kódex megjelenése alkalmából engedje meg nekem a t. Közgyűlés, hogy az örökjognak több évszázados múltjára rövid visszapillantást vessek és annak történeti fejleményeihez némi reflexiókat fűzzek. Mommsen, Scheel, Wagner és a többi német jogtudósok nagybecsű műveikben behatóan foglalkoznak a római és germán jog, úgyszintén az egyes német államok örökjogának bírálatával, ismertetik az ókori primitív jogviszonyokat, melyek a korszerű haladás szellemében a mai jogtudomány-nak bázisául szolgálnak.

Tudományos munkáikban foglalt kritikai elmélkedéseik szerint az alapelvek tekintetében a római és germán örökjog között kezdetben lényeges különbségek voltak. A germán örökjog eleinte csak ugynevezett szükségörökösöket (Notherben) ismert, oly értelemben, hogy az örökhagyóval véroközösségben állott személyek annak halála után eo ipso hagyatékának birtokába léptek és öröklési igényjogosultságukra nézve sem egyoldalú élők közti, sem halálesetre szóló intézkedések révén károsodást nem szenvedhettek.

Ezzel ellentétben a római örökjog az abszolút végrendelezés álláspontjára helyezkedett és bizonyos többé-kevésbé ünnepléses formák betartásával jogában állott az örökhagyónak megnevezni azokat, kik az ő halála utáni vagyoni jogi személyiségét képviselni és folytatni hivatva lesznek. Ezt bizonyítja a tizenkét táblás törvénynek eme imperatív rendelkezése: „uti legassit, ita jus esto“.

Kétségtelen, hogy ez a két merőben különböző jogrendszer a népek kulturális és gazdasági életviszonyainak hű képét mutatja. A római birodalom hanyatlási korszakában a civis romanus nem kultiválta a csendes házi életnek előnyeit, hanem tobzódó mulatozásokban, érzéki gyönyörök hajszolásában töltötte ellentmondást nem tűrő hatalma gyakorlásához szokott életét, ivadéka pedig nem a családi tűzhely melegénél, hanem a züllött erkölcsök atmoszférájában nevelkedtek.

Ez a sajátságos helyzet a rokoni kötelék meglazulását és a vérségi összeköttetés teljes bizonytalanságát idézte elő, minélfogva a leszármazás bizonyítása majdnem leküzdhetetlen nehézségekbe ütközött. Nem volt más expediens, mint a korlátlan végrendele-

zési szabadság, mert e nélkül a pater familias hagyatéka végtelen herce-hurcának és közprédának lett volna kitéve.

A germán faj patriarchális családi élete a szigorú erkölcsiség talaján épült fel. Minden igyekezete a családi vagyon konzerválására irányult, melyet nehéz munkával, gonddal, hangya szorgalommal gyarapítani és csorbítatlan állapotban ivadékra hagyni kötelességének ismerte. A germán törzsek főleg földműveléssel és szarvasmarha-tenyésztéssel foglalkoztak, a röghöz való szívós ragaszkodásban nyilvánult meg az a törekvésük, hogy ingatlan vagyonuk végrendelet nélkül a törvényes örökösödés rendje szerint nemzedékről-nemzedékre szálljon át.

Az évszázadok folyamán a római és germán örökjog közötti ellentétek mindinkább eltompultak és minthogy a tömeglélek egyes jelenségeit a gazdasági életnek szemszögéből kell megítélnünk, önként következik, hogy ezek a szélsőségek tarthatatlannak váltak s az arany középút elfogadását indokoltá tették.

A rómaiak egykorú feltétlen végrendelezési szabadságát utóbb a szükségörökösök és kötelesrészre jogosultak igényeinek erős követelése korlátok közé szorította, a német népeknél pedig lépésről-lépésre tért hódított a szabad végrendelezés eszméje olyannyira, hogy a törvényes örökösödés csak azon vagyontárgyakra terjedt ki, melyekről az örökhagyó végrendeletében rendelkezni megfeledezett.

A szükségörökösök és kötelesrészre jogosultak igényei Jusztinián császár uralkodása alatt lettek kodifikálva, mikor a lelkiismeretlen szülőkkel szemben a törvényes leszármazók és a vérségi rokonok védelme felette kívánatosnak bizonyult.

Németországban a városi élet fejlődésével az ipar és kereskedelem számottevő tényezővé vált, a földbirtok engedett mozdulatlanságából és a római jogból átvett irányelvek az ókonzervatív germán örökjognak és osztrák jognak revíziójához s a végrendelezés alaki és anyagi kellékeinek statuuálásához vezettek.

Angliában és Észak-Amerikában a kolonizálás folytán kifejlődött világkereskedelem és pénzforgalom következtében, a megszorítás nélküli végrendelezési szabadság honosodott meg, míg Franciaországban a végrendelezési jogot a gyermekek, szülők és házastársak érdekeinek megóvása céljából csak korlátolt mértékben lehetett érvényesíteni.

A Code Civil szerint ugyanis a római örökjog ezen sarkté-

fele nyomán „solus deus heredem facere potest, non homo“ a kötelesrészt törvényileg biztosította.

Mellesleg megjegyzem, hogy Franciaországban a közjegyzői intézmény nagy népszerűségnek és tekintélynek örvend olyannyira, hogy ott a közjegyzők egész családi vagyonok kezelésével vannak megbízva.

A római jog tanaihoz igazodó osztrák törvénykönyvben kötelesrészt jogosult személyek a descendensek, ascendensek az özvegy és méltánylást érdemlő esetekben a hátramaradt férj is.

Hazai élő jogunk szerint a magyar özvegy széleskörű védelemben részesül és a polgári törvénykönyv szerint az özvegyi jog az ági vagyonra is kiterjed és a kötelesrészt is terheli. A férjet özvegyi jog nem illeti, azonban eltartási kötelezettségre igényt tarthat felesége hagyatékával szemben.

Ha párhuzamot vonunk a római jogban és a magyar polgári törvénykönyvben foglalt némely örökjogi dispoziciók felett, azt látjuk, hogy az öröklésből való kirekesztés és az öröklésre vonatkozó méltatlanság esetei a római jogban gyökereznek, hol az „indignitas“ és kitagadás teljes mértékben érvénytelenséggel bír, azzal a különbséggel, hogy a törvényileg kimondott indignitas akkor is, ha az örökhagyó utólag megbocsátott, az öröklésből való végleges kizárást vonta maga után, míg a kitagadás csak örökhagyó akaratával következhetett be.

Ellenben a magyar polgári törvénykönyv szerint az öröklésre vonatkozó méltatlanság hatályát veszti, ha a sértett fél megbocsátott vagy ha arra az érdekelt fél nem hivatkozik.“ —

A lelkes tapsal fogadott tartalmas és értékes megnyitó beszéd befejezésekként az elnök a sokat és igazságtalanul szenvedett magyar nemzet jobb sorsának a Nagy-Magyarország helyreállításának érdekében a nagy és küzdelemteljes, de kötelességszerű munkában való odaadó részvételre hívta fel a magyar középosztály egyik jelentős foglalkozási ágaként szereplő magyar közjegyzői kart. —

A kamara 1928. évi működéséről szóló jelentést *Lipcsey Péter* dr. titkár terjesztette ezután elő. A gonddal szerkesztett jelentésben mindenekelőtt a kamara véleménye ellenére az óbudai II. a kiskunhalasi II., az újpesti II. és a kispesti új közjegyzői állások rendszeresítéséről emlékezett meg, különösen hangsúlyozva ezekkel kapcsolatosan a szerzett jogok sérelmét. Ismertette ezután a kamarához tartozó közjegyzők ügyforgalmának összesített ada-

itait, mely szerint az 1927 évi 134.537 ügyforgalommal szemben 1928 évben 156.182 volt az összforgalom. Az emelkedés azonban a közjegyzői okiratoknál 200, míg a jelentősebb rész és pedig 15.250 a váltóóvásokra és 1262 a másolathitelesítésekre esik. Örökösödési ügy 1928. évben 20.619 volt folyamatban, ebből befejezést nyert 16.149, a hátrálék 4470. Ezt a nagyobb hátrálékot az a körülmény indokolja, hogy az örökösödési eljárás novellája következtében a közjegyzőkhöz kerültek át a bíróságoktól is az összes hagyatéki ügyek s hogy hátrálékként szerepelnek azok az ügyek is, amelyekben az eljárás megindult, azonban a leltározási és egyéb megkeresések elintézését nem nyertek. A jelentés e részénél ismételtén is hangsúlyozza az örökösödési bizonyítványok eltörlésének indokoltóságát. Megemlékezik ezután a jelentés *Petró Béla* dr., *Krasznay Gábor* dr. és *Nagy Mór* dr. kartársaink elhunytáról és az új kinevezésekről. A kamara adminisztratív tevékenységét illetően közli a jelentés, hogy a kamarához érkezett beadványok száma volt 1356, ezek közül pályázati kérés 245, panasz 24. A fegyelmi bírósághoz 6 ügy tételét át.

A kamara az elmúlt év folyamán általános érdekű közjegyzői kérdésekkel nagy bőséggben foglalkozott s egy előterjesztést tett a községi jegyzők magánmunkálati jogosítványainak megszüntetése, a korlátozott felelősségű kereskedelmi társaságok, a magánjogi törvénykönyv új javaslata, a jelzalog törvény életbeléptetése, a közgazgatási reform kérdésében. —

Fájdalmas részvétellel emlékezik meg a jelentés *Térffy Gyula* kuriai tanácselnök elhalálozásáról, majd örvendetesen közli, hogy a magyar jogászegylet élére *Szászy Béla* igazságügyi államtitkár személyében olyan ember került, aki az egylet hivatásszerű működésének új lendületet adhat. Az igazságügyi kormányzat vezetésében beállott változást jelenti ezután be s az új igazságügyminiszter figyelmét felhívja a kar régi sérelmeire, a közjegyzői állások immár indokolatlan és jogsértő szaporítására, a kinevezéseknél elsősorban is a helyettesek jogos igényeire, a közjegyzői nyugdíjügy rendezésére.

Az évi jelentést a közgyűlés egyhangúlag elfogadta, *Lázár Ferenc* dr. azon kiegészítő indítványával, hogy a kamara *Zsitvay Tibor* igazságügyminisztert abból az alkalomból, hogy első javaslataként a közjegyzői nyugdíjtörvény tervezetét terjesztette miniszter társai elé, külön felíratban üdvözölje. —

Ezután a választásokat ejtették meg s ennek eredményéről

Fésüs György dr. szavazatszedő küldöttségi elnök tett jelentést. E szerint elnök lett *Janits Imre* dr., elnökhelyettes *Holitscher Szigfrid* dr., titkár *Lipcsey Péter* dr., választmányi tagok: *Lehoczky Antal* dr., *Joannovits Jenő* dr., *Benkő Lajos* dr., *Hedry Aladár* dr., *Fodor Antal* dr., *Körössy Bertalan* dr., *Horváth Kálmán* dr., régi tagok s új tagként választotta meg a közgyűlés *Lázár Ferenc* dr. kir. közjegyzőt, akinek a kamara és a közjegyzői kar érdekében való működése elé — nagysúlyú egyéniségére tekintettel — jogos várákozással nézünk.

A *Barcs Ernő* dr. által előterjesztett — bár nem nagy jelentőségű, de nézetünk szerint figyelemreméltó ügyrend-módosító indítványt rövid vita után a közgyűlés nem tette magáévá. —

A kamarai közgyűlésről ezekben beszámolván, nem hallgathatjuk el egy megjegyzésünket. Sajnálattal láttuk, hogy a kamara tagjai közül azoknak csak mintegy fele, mindössze harminchatan jelentek meg a közgyűlésen s a meg nem jelent vidéki tagok közül egy sem élt a törvényadta ama jogával, hogy szavazatjegyét postán is beküldheti. Volt szerencsénk egy vidéki kamara közgyűlésén résztvenni, hol — egyetlen egy tag kivételével, ki elmaradását kimentette — valamennyi kamarai tag megjelent.

Ugy véljük, hogy mind helyzetünkre, a bennünket érintő actualis kérdések fontosságára, mind pedig a kamara vezetőségének elismerésreméltó munkásságára tekintettel — joggal remélhetünk nagyobb érdeklődést.

K Ö Z L E M É N Y E K.

Térffy Gyula dr. kir. curiai tanácselnök, az igazságügy-miniszterium codificationális osztályának vezetője hirtelen elhalt.

Halála nagy veszteség az egész magyar jogászvilágnak s helye az igazságügyminisztériumban valóban nehezen pótolható.

Ha áll a *judicium*ra, hogy ez az a valami, ami mindenütt szükséges, de egymagában sehol sem elegendő, *Térffy Gyuláról* méltán el lehet mondani, hogy nála kiváló *judicium*-hoz hatalmas *tudás* járult, melyeket azután bámulatraméltó *szorgalommal* értékesített a jogszolgáltatás, a jogalkotás és jogi irodalom terén.

Judicium, *tudás* s *szorgalom* — a három főjellemvonása jogéletünk e kidőlt magasztos alakjának, melyekhez járul még igen sok nemes tulajdonság, ezek közt meleg szív, önzetlenség s puritánság.

Csodálatos munkaereje volt, — nemrég maga említette előttünk, hogy műveinek száma circa 140 kötetre rug, — s munkaereje teljében ragadta el őt tőlünk — a magyar jogászvilág mélységes gyászára — a kérlelhetetlen halál. Intézményünk iránt mindig nagy jóakarattal viseltetett s ezért kötelességünknek véljük, hogy haláláról őszinte kegyelettel ehelyütt megemlékezzünk.

Kölcsönös áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Rónay Károly* dr. m. kir. kormányfőtanácsos, budapesti kir. közjegyzőt s *Rónay Tibor* dr. vásárosnaményi kir. közjegyzőt saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte. —

Ezzel kapcsolatban jegyezzük fel, hogy *Rónay Károly* dr. karunk Nestora, ki mint közjegyző kinevezett tagja Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának, a vásárosnaményi kir. közjegyzői állásáról lemondott.

Ebből az alkalomból a budapesti kir. közjegyzői kamara f. é. március hó 24-i közgyűlésén — mint azt fennebb már közöltük — ősz kartársunkat valóban meleg s általános ünneplésben részesítette s úgy tudjuk, hogy a közjegyzői kar, melynek *Rónay Károly* dr. a Magyarországi kir. Közjegyzők Országos Egyesületének elnöki minőségében hosszú ideje egyik vezető egyénisége, alkalmat fog találni rá, hogy őt még szélesebb körben impozáns módon ünnepelje.

Ehelyütt most csak röviden azt jegyezzük fel, hogy *Rónay Károly* dr. kiváló közjegyző volt, ki gondos lelkiismeretességgel, tudással végezte mindenkor teendőit s ki emellett, mint az Egylet elnöke, odaadó s önzetlen munkatudásával az intézménynek valóban sok jó szolgálatot tett.

Amidőn őszintén fájjaljuk a működő kir. közjegyzők sorából való távozását, ama reményünknek adunk kifejezést, hogy miután, hála a jó Istennek, *Rónay Károly* dr. magas kora dacára teljesen friss egészségnek örvend s szinte fiatalos tetterővel bír — még sokáig s sokszor fogjuk őt körünkben üdvözölhetni.

A közjegyzői nyugdíjtörvény végre tető alá kerül *Zsitvay Tibor* dr. igazságügyminiszter u. i. *első törvényjavaslataként*

a kir. közjegyzők s kir. közjegyzőhelyettesek nyugdíjügyének javaslatát f. é. március hó 22-én minisztertanács elé terjesztette s az azt elfogadta.

Az a tény, hogy az új igazságügyminiszternek első törvényjavaslata éppen közjegyzői vonatkozású, bizonyosság amellet, hogy az igazságügyminiszterium új vezetője jóindulattal s megértéssel van irányunkban s hogy szavai nem egyszerűen szavak, hanem azok nyomán tettek fakadnak.

A budapesti kir. közjegyzői kamara f. é. március hó 24-i közgyűlésén — mint azt már fennebb közöltük — különösen rámutatott erre a körülményre s ez alkalomból az igazságügyminisztert felirattal üdvözölte.

Új királyi közjegyzői állás rendszeresítése. A m. kir. igazságügyminiszter 11397/1929. I. M. számú rendeletével *Kiskunhalas* székhellyel második kir. közjegyzői állást rendszeresített, mely a budapesti kir. közjegyzői kamarához fog tartozni. Attól a naptól kezdve, mikor ez új állásra kinevezett kir. közjegyző irodáját megnyitja, az örökösödési ügyek a két közjegyző közt hónaponként váltakozva oszlanak meg.

Lipcsey Péter dr. jubileuma. Előbbi számunkban már röviden megemlékeztünk arról hogy *Lipcsey Péter dr.* egri kir. közjegyző, a budapesti kamara titkára februárius hó 23-án érkezett el közjegyzői működésének 25-ik évfordulójához. A jubiláns közjegyzőt elsősorban is szűkebb hazája Eger városa és Heves vármegye ünnepelte és pedig mindenek előtt a főszolgabírói hivatalban, ahol a járási főszolgabírák nevében dr. *Szabó Gyula* főszolgabíró, az egri járási jegyző-egyesület nevében annak elnöke, az országos jegyző egyesület nevében pedig annak kiküldöttei lelkes szavakban köszöntötték, mint a nép őszinte, igaz és áldozatkész barátját. Ezt követően a vármegyeház disztermében ünnepelték a különböző társadalmi egyesületek és hatóságok, ahol is *Matuska Mihály* egri kanonok plébános tartotta az ünnepi beszédet, amely alatt leleplezték az ünnepelt művészi portróját. Az ünnepség után különböző küldöttségek tisztelegtek az ünnepelt előtt. Az egri ünnepséget disz ebéd fejezte be, amelyen *Hedry Lőrinc* főispán meleg szavakkal méltatta a megyeszerte közbecsülésnek örvendő közjegyző áldásos közéleti szereplését.

Az ünneplésből különben a közjegyzői kar is kivette részét.

Eltételezve ugyanis attól, hogy úgy a budapesti kamara, mint az Országos Egyesület a jubileumra meglehetősen üdvözlő táviratokat küldtek, a március hó 12-én megtartott választmányi ülés után a szokásos társas vacsorára egybegyűlvén *Janits Imre dr.* a budapesti közjegyzői kamara nevében, *Körössy Bertalan dr.* pedig az ünnepelt nagyszámu barátai nevében, *Velsz Elemér dr.* pedig a helyettesi kar nevében lelkes felköszöntőkben adtak kifejezést annak a tiszteletnek és általános megbecsülésnek, amelyben az ünnepeltet kartársai is méltán körülvették. A felköszöntőket *Lipcsey Péter* meghatott szavakkal köszönte meg különösen hangsúlyozván azt a nemes életelvet, mely szerint a közjegyzőséget nem üzletnek, nem hivatalnak, hanem becsületos és nagyjelentőségű hivatásnak tekinti.

Örökösödési ügyekben a közjegyzői ügyforgalmi kimutatás szabatos elkészítése. A 11.000/1928. I. M. számú (Igazságügyi Közlöny XXXVII. évf. 3. sz. 36. l.) rendelet 43. §-ával megállapított D) mintájú kimutatásokban gyakran azok az ügyek is szerepelnek, amelyekben az örökösödési eljárást még nem indították meg. Az idézett rendelet 46. §-a értelmében ez a D) mintájú kimutatás a kir. közjegyzők ellenőrzésére szolgál, miért is azokba a 2-ik sor világos szövegezésének megfelelően csak azokat az ügyeket kell felvenni, amelyekben az eljárást már megindították (idézett rendelet 42. §. első bekezdése). Ellenben nem kell felvenni e kimutatásba azokat az ügyeket, amelyeket a kir. közjegyző nyilvántartásba vett, akár az eljárás megindítására a törvényben megszabott kérelem, vagy határidő bevárása végett, akár a leltározás ellenőrzésére. (7.991/1929. I. M. sz.)

Az Országos Egyesület rendes évi közgyűlése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyesülete rendes évi közgyűlését a budapesti kamara közgyűlését megelőzően szintén március hó 24. é. n. 10 órakor tartotta meg. A közgyűlés tárgysorozatán ezuttal csupán azok a jelentések és választások szerepeltek, amelyeket az alapszabályok kifejezetten a közgyűlés hatáskörébe utalnak, mivel az egyesület működésének súlypontja, amint erre az elnöki megnyitásban is utalás történt, a vándorgyűlések szép sikere következtében ezekre helyeződött át. A közgyűlés tárgysorozatát *Rónay Károly dr.* egyesületi elnök megnyitó beszéde vezette be, amelyben üdvözölve az aránylag csekély számban megjelent tagokat, megemlékezett *Baditz Lajos* kapuvári volt kir. köz-

jegyzőről, aki ikertestvérével Baditz Ottó festőművésszel együtt nemrégén ünnepelte születésének 80-ik évfordulóját. Megemlékezett továbbá *Térffy Gyula* kuriai tanácselnök elhunytáról, akiben a közjegyzői kar őszinte és lelkes barátját tisztelte s végül pedig a *Szemerjay-Petrán Tibor dr.* kir. közjegyző által benyújtott indítványnak megfelelően *Rákosi Jenő* elhunytáról, akit nemcsak a magyar ujságírás és irodalom gyászol, hanem mint a trianoni szerződés revíziója érdekében megindított nemzeti küzdelem vezérét, az egész magyar társadalom, faj, felekezett, osztály és foglalkozásra való tekintet nélkül. Az elnöki megnyitó után *Sümeghi László* titkár terjesztette elő az egyesület 1928. évi működéséről szóló jelentést, amely a bevezető részben mindenek előtt utalt arra, hogy az egyesület az elmúlt évben is igyekezett a kar erkölcsi és anyagi érdekeiért megfelelően szolgálni. A részletek tekintetében megemlékezett a titkári jelentés azokról a véleményes jelentésekről, amelyet az egyesület az igazságügyminiszterium megkeresésére az egyes írópapírfajták és festék szalagok használatának a közjegyzői okiratok írógépen való készítésével kapcsolatosan az igazságügyminiszterhez, amelyet a népjóléti minisztériumhoz a közjegyzői alkalmazottak biztosítása kérdésében felterjesztett s végül arról a memorandumról, amelyet a közjegyzői állások szaporítása és a helyettesi karnak indokolatlan mellőzése tárgyában az igazságügyminiszternek küldöttség útján nyújtott át. E tekintetben örömmel állapítja meg a jelentés a jobb jövő iránt való jogos várakozást azok után a megnyugtató nyilatkozatok után, amelyeket e tárgyban az új igazságügyminiszter *Zsitvay Tibor* a nála tisztelgő közjegyzői küldöttség előtt tett. A nagyszerű pécsi vándorgyűlés jelentőségét méltatva referált még a jelentés arról az előterjesztésről, amelyet a vándorgyűlés határozatának megfelelően a korlátolt felelősségű kereskedelmi társaságok törvénytervezetére vonatkozólag a kereskedelmi minisztériumnak küldött s végül a közjegyzői karban az elmúlt év folyamán bekövetkezett személyi változásokról emlékezett meg. A titkári jelentést a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Az egyesület 1928. évi zárszámadását és mérlegét *Rónay Tibor dr.* pénztáros terjesztette elő s eszerint az egyesület vagyona az 1928. év végén 4403 pengő készpénz és 20.000 kor. névértékű hadikölcsön kötvény. A *Barcs Ernő dr.* és *Horváth Kamilló dr.* által felülvizsgált számadásokat a közgyűlés is elfogadta s ugyancsak elfogadta azt a pénztá-

rosi előterjesztést is, mely szerint az 1929. évi tagsági díj ezuttal is 35 pengő-ben állapíttassék meg. Az alapszabályok rendelkezéseire tekintettel az egyesület központi bizottsági tagjainak mandátuma lejárván, *Fésűs György dr.* indítványára a közgyűlés a központi bizottság tagjaiként a következőket egyhangulag megválasztotta: *Barcs Ernő dr.*, *Bognár József dr.*, *Demkó Pál dr.*, *Fekete László dr.*, *Galánffy János dr.*, *Holitscher Szigfrid dr.*, *Horváth Kamilló dr.*, *Janits Imre dr.*, *Jedlicska Béla dr.*, *Kepes János dr.*, *Kovaliczky Elek dr.*, *Körössy Bertalan dr.*, *Lázár Ferenc dr.*, *Lehotzky Antal dr.*, *Lipcsey Péter dr.*, *Madarász István dr.*, *Pekker Emil dr.*, *Pottyondy Béla dr.*, *Puskás Béla dr.*, *Rónay Károly dr.*, *Rónay Tibor dr.*, *Rusa Ernő dr.*, *Sümeghi László dr.*, *Szécsi Ferenc dr.*, *Szemerjai-Petrán Tibor dr.*, vitéz *Tóth Aladár dr.*, kir. közjegyzők, *Cseh Jenő dr.* és *Velsz Elemér dr.* kir. közjegyzőhelyettesek. A közgyűlés tárgysorozata ezzel kimerülvén az elnök a közgyűlést berekesztette.

A Magyarországi Királyi Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete nagyobb számú küldöttség útján tisztelgett f. é. március hó 21. napján *Zsitvay Tibor dr.* igazságügyminiszternél, hogy miniszterre történt kineveztetése alkalmából őt üdvözölje. A küldöttséget *Velsz Elemér dr.*, az Egyesület elnöke vezette, aki a helyettesi kar nevében annak őszinte szerencsekívánatait tolmácsolva üdvözölte a minisztert, mint akinek egész multja és működése biztos záloga annak, hogy a közjegyzői intézmény elhagyottjaira: a helyettesekre is jobb jövő virrad. Rövid történeti visszapillantásban rámutatott a helyetteseket ért sérelmek sorozatára s azoknak az egész közjegyzői intézményt fenyegető szomorú következményeire. Ecsetelte a helyettesek helyzetét, akiknek se szolgálati pragmatikája, se nyugdíjügye rendezve nincs, ami azután a mellőzés keserű osztályrészét a megélhetés anyagi gondjainak terhével tetézi. Kéri tehát a minisztert, hogy vegye jóindulatú pártfogásába a helyettesek ügyét s a megüresedő állások betöltésénél arányszámuknak megfelelően és működési idejük arányában s a *hadviseltség előnyben való részesítése mellett* — helyetteseket is nevezzen ki.

A miniszter a beszédre megnyugtató és méltán a legszebb reményekre feljogosító választ adott. Kijelentette, hogy előtte nem ismeretlenek a helyettesek kívánságai, aminthogy nem ismeretlen

az ő álláspontja sem, amelyet a közjegyzői kamara küldöttsége előtt nagy vonásokban már le is szögezett.

Ha nem teljesültek a múltban a helyettesek kívánságai úgy és oly mértékben, amint az kívánatos lett volna, az nem a jóakarat hiányán múlt. Ki kell jelentenie azonban, hogy őt a kinevezéseknél soha semmiféle politikai szempont befolyásolni nem fogja s egyedül és kizárólag a méltányosság és igazság szem előtt tartásával fog mindenkor eljárni. Ezen elvekhez képest a közjegyzői állások betöltésénél egyaránt figyelembe kívánja venni az áthelyezést kérő közjegyzők és a kinevezést váró idősebb helyettesek érdekét s amazoknak kedvezőbb állásokba való áthelyezésével a standard emelését, utóbbiaknak pedig közjegyzői álláshoz való juttatásával egészséges succrescentia fejlesztését reméli elérni.

Természetesen lesznek esetek, amikor nem zárkozhatik el attól, hogy bizonyos mérvben a karon kívül álló személyek érdekét is ne honorálja. Ez azonban mindig csak különös és méltánylást érdemlő okok fennforgása esetén fog megtörténni s a gyakorlatban nem szabályt, hanem csupán a szabály alóli kivételt fogja jelenteni.

Azt sohasem fogja megengedni, hogy a közjegyzői intézményt bárki is „Senki Szigetének” tekinthesse, amely kikötő helye legyen a pályájukon hajótörött vitorlásoknak.

Vegyék tehát a helyettesek megnyugvással tudomásul, hogy sorsukat bizalommal tehetik le kezeibe, kérésüket mindig a legjobb indulattal és a most kijelentett elveinek szigorú szem előtt tartásával fogja figyelembe venni. —

A szegedi vándorgyűlés. A magyarországi kir. közjegyzők Egylete folyó évi vándorgyűlését június 9-én, vasárnap fogja Szegeden megtartani.

Az országos egylet választmánya 1929. január 20-án megtartott ülésén ezen vándorgyűlés programját következőképpen állapította meg: Indulás június 8-án — szombaton — Budapestről 14 óra 20 perckor induló gyorsvonattal, amely 17 óra 30 perckor érkezik Szegedre. Még aznap este halászlé-vacsorára gyűlünk össze Újszegeden.

Június 9-én — vasárnap — reggel 9 órakor zenés szent misét hallgatunk a fogadalmi templomban.

Utána délelőtt 10 órakor kezdődik a közgyűlés a városháza nagytermében. Ennek tárgysorozatát később közöljük. Ezt követi

1^{1/2} órakor társasbéd a „Tisza“-szállóban. Amennyiben a közgyűlés délelőtt befejezhető nem volna: azt délután 4 órakor folytatjuk s utána megtekintjük a város nevezetességeit.

Este közös vacsora (étlap szerint) a „Kass“ vendéglőben.

Június 10-én reggel 9 órakor indulás külön vonattal Mezőhegyesre a világhírű mintagazdaság megtekintésére és annak megtörténte után ugyanott rövid társasbéd. Ebédután különvonaton visszautazás Szegedre oly időbeosztással, hogy még aznap a különböző gyorsvonatok a hazautazásra igénybevehetőek legyenek.

Valószínűleg e vándorgyűlésre is fog sikerülni mérsékelt árú vasúti menetjegyet kieszközölni, úgy mint tavaly, de csak a közjegyzők és a helyettesek részére, ellenben a családtagok részére nem. Kívánatos volna, ha minél többen magukkal hoznák családtagjaikat, ami a múlt évi vándorgyűlés sikerét és kellemes voltát oly nagy mértékben előmozdította.

Kívánatos volna továbbá, ha minél számosabban részt vennénk a mezőhegyesi, egyaránt tanulságosnak, mint kellemesnek ígérkező kirándulásban.

Hogy az előkészületek alaposan megtehetőek legyenek, felkéri az Egylet elnöksége a kartársakat, hogy május 15-ig legyenek szivesek dr. Jedlicska Béla szegedi kir. közjegyző, szegedi kamarai elnököt értesíteni arról, hogy hányadmagukkal kívánnak résztvenni a vándorgyűlésen (a szobák megrendelése végett), továbbá a mezőhegyesi kirándulásban (a kellő számú vasúti kocsik megrendelése végett). Felkéri továbbá Rónay Károly dr. egyesületi elnök a kartársakat, sziveskedjenek őt is értesíteni május 15-ig részvételi elhatározásukról, a kellő számú mérsékeltárú vasúti jegyek biztosítása végett, továbbá ugyancsak nála május elsejéig bejelenteni, hogy mely tárgyról óhajtanak a vándorgyűlésen előadást tartani, illetőleg mily indítványt óhajtanak tenni, hogy azok a tárgysorozatokba fölvehetőek legyenek.

Kívánatos, hogy a szegedi vándorgyűlés tárgysorozata tartalmas volta tekintetében mögötte ne maradjon az előző debreceni és pécsiének.

A megállapított ügyrend értelmében — hogy a közgyűlés 9-én délután befejezhető legyen — a felolvasás, vagy az indítvány és megokolása lehetőleg ne vegyen 30 percnél több időt igénybe, az egyes felszólalások pedig ne 5 percnél többet.

A megállapítandó tárgysorozatot és egyéb tudnivalókat legkésőbb május 20-ig az elnökség közölni fogja.

A másolatok hitelesítésére való jogosultság kérdésében a mérnöki kamara megkereste a budapesti kir. közjegyzői kamarát véleményadás végett, hogy okiratok másolatainak hitelesítésére „kir. közjegyzőkön, esetleg kir. bíróságokon kívül kiknek van joga.”

A budapesti kir. közjegyzői kamara megkeresésre *Holitscher Szigfrid* dr. elnökhelyettes előadói javaslata alapján a mérnöki kamarához intézett átiratában precizen körülvonalmazta a törvénynek megfelelő, helyes álláspontot.

Minthogy a felmerült kérdés általános érdekű, továbbá azon célból, hogy az ezirányban mind sűrűbben előforduló szabálytalanságokkal szemben a kir. közjegyzőknek módjuk legyen a budapesti kamara ez álláspontjára hivatkozni, az alábbiakban közöljük mind a mérnöki kamara megkeresését, mind a budapesti kamara átiratát:

265/1929.

Tekintetes kir. Közjegyzői Kamarának

Budapest.

Kamaránknak a törvény által előírt kötelessége a mérnökök nyilvántartására törzskönyvet felfektetni, amely nyilvántartásba nemcsak a Kamara tagjai, hanem az összes mérnöki címre jogosultak bevezetendők.

Ezen törzskönyv felfektetése közben több ízben előfordul, hogy egyesek, amikor eredeti okiratokat bemutatni nem tudnak, megtagadják a Kamarának nyilvántartó irodája által követelt közjegyzőileg hitelesített okirat másolatoknak bemutatását és e helyett különféle más egyéb hivatalok, így pl. egyik gépészmérnök, aki egyúttal postai műszaki igazgató, a m. kir. posta és távirda soproni kerületének műszaki felügyelősége által hitelesített anyakönyvi és egyéb okmányokat mutatott be és azt vitatja, hogy nevezett hivatal ezen okiratok hitelesítésére jogosult. A hitelesítés a jelen esetben a következő módon történik. Az okiratmásolatokra rá van ütve a következő bélyegző: „M. kir. posta és távirda kerületi műszaki felügyelőség, Sopron“, továbbá a következő záradék: „A másolat hitelül: Székely Imre I. o. postatiszt.“ Hogy a hitelesítés mikor történt, erről dátum az okiraton nem található. A szóbanforgó okiratok, születési bizonyítvány, oklevél stb. szóval nem olyan okiratok, amelyeket a nevezett hivatal állított volna ki.

Minthogy Kamaránk ügyésze szerint nevezett hivatalnak ilyen, más hatóságok által kiállított okiratok hitelesítésére joga nincsen, ezzel szemben az érdekeltek vitatják, hogy van anélkül, hogy törvényes rendelkezésekre utalnának, tisztelettel kérjük a t. Kamarát, méltóztassék bennünket tájékoztatni arra vonatkozólag, hogy a fent hivatkozott anyakönyvi és egyéb személyi adatok igazolására szolgáló okmányok másolatainak hitelesítésére kir. közjegyzőkön, esetleg kir. bíróságokon kívül kinek van joga és vajjon a fent nevezett hivatalnak joga volt-e ilyen okiratok másolatait hitelesíteni és ha nem volt joga, mi a módja a megtorlásnak.

Tisztelettel kérjük a Tek. Kamarát, méltóztassék nagybecsű véleményét Kamaránkkal közölni. Ismételjük, Kamaránk mindeddig azon az állásponton volt, — különös tekintettel a számtalan visszaélésre és a legutóbbi időben köztudomásra jutott tömeges okmányhamisításra, — hogy eredeti okiratokon kívül csak kir. közjegyző által hitelesített okiratokat volt hajlandó elfogadni, szükségünk van azonban arra, hogy ezen álláspontunk igazolása végett a T. Kamarának jogi véleményére is hivatkozhatunk.

Kiváló tisztelettel:

Budapest, 1929. évi január hó 17-én.

Olvashatatlan aláírás.

titkár.

Dr. Kossalka sk.

elnök.

A Budapesti Mérnöki kamara pecsétje.

157/1929. kksz.

A Budapesti kir. közjegyzői kamarától.

Tekintetes Mérnöki Kamarának

Budapesten.

Az okiratok másolatainak hitelesítésre való jogosultság kérdésében az alulírott kamarához intézett f. é. január 17-én kelt 265/1929. sz. megkeresésére véleményünket és elfoglalt hivatalos álláspontunkat a következőkben van szerencsénk közölni:

A kir. közjegyző sajátlagos hatáskörét képező *közhitelű tanusításhoz* tartozik többek között „okiratok másolatainak hitelesítése“ is, melyet az 1874:XXXV. t. c. a közjegyző által kiadható tanusítványok között 89. §-ában sorol fel és szabályoz. A kir. közjegyzőnek, mint a bizonyos jogi hatályú tényeknek magánmegbízásban közhitellel való tanusítására államilag kirendelt igazságügyi

közegnek, a közhitelű tanúsítások kiadására való illetékessége a törvény által hatáskörébe utalt tanúsításokra — és így okiratok másolatainak hitelesítésére is — *elvileg kizárólagos*. Ez nemcsak a tételes rendelkezésekből (1874:XXXV. t.-c. 213. 214. §§. 1886:VII. t.-c. 9. §-), hanem a bírói hatalom gyakorlásáról, az ügyvédi rendtartásról és a közjegyzői intézmény életbeléptetéséről alkotott törvényekkel kiépített egész jogszolgáltatási berendezés és szervezet alapelveiből, nevezetesen a jogszolgáltatási hatáskörök elkülönítéséből szükségképen következik, épúgy, mint a másik két igazságügyi közegnek u. m. az ügyvédnek a felek perbeli képviselőjére, (1874:XXXIV. t.-c. 38. §.) és a bírónak az ítélezésre (1869:IV. t.-c. 2. §.) való kizárólagos illetékessége anélkül, hogy azt a tételes törvény külön kimondaná vagy kimondania kellene. A közjegyzői törvény életbelépte óta tehát más igazságügyi közeg, így a bíróság, a *tanúsításokra általában* csak subsidiariter és bizonyos megszorításokkal illetékes (amennyiben helyben közjegyző nincsen vagy akadályozva van és helyettese nincs és az ügy halasztást nem szenvedhet. Közj. nov. 9. §.) Ezen elvi kizárólagossággal összeférhet ugyan a *tanúsítások egyes nemeire* megállapított, a közjegyzővel párhuzamos sőt azt ki is záró külön illetékesség, de azt természetszerűleg tételes törvénynek külön kimondania és megállapítania kell. Így a mi nevezetesen *okiratok másolatainak hitelesítését* illeti a polgári perrendtartásról szóló 1911:I. t.-c. 252. §-a értelmében a bírósági iratokról a felek a bírói ügyviteli szabályokban megállapított módon másolatot vehetnek és a bírói ügyv. szab. (Jusz. 97. §.) értelmében a másolatot a bírósági iroda kezelője hitelesítheti is. Természetesen kiterjed ez nemcsak a bírói határozatokra, — melyeknél nem is másolatról, hanem kiadmányról van szó — hanem az összes „bírósági iratokra“ vagyis minden az ügyre vonatkozó tehát pl. az iratoknál mellékletként elfekvő bármilyen természetű és jellegű okiratokra is. Azonban a bíróság ezen másolathitelesítési illetékességéhez a fentiekből kitűnőleg külön törvényes rendelkezésre is volt szükség, amiből annyival inkább következik, hogy más hatóságnak, közhivatalnak, vagy közegnek, melyet arra külön törvény fel nem hatalmaz, ilyen másolathitelesítési illetékessége nincsen és per analogiam sem lehet. Az, hogy más hatóságok is, közhivatalok és közegek az általuk törvényes hatáskörükben hozott határozatokról és tett rendelkezéseikről *kiadmányokat* adhatnak, magától értetődő, azonban az

eljárásuk során odakerült és ott maradt más természetű és jellegű okiratokról *másolatot* nem adhatnak és nem hitelesíthetnek, mert az már meghaladja a kiadmányozás körét és egyenesen a másolathitelesítés jellegével bir, mely közhitelű tanúsítást pedig a törvény általában és elsősorban a kir. közjegyző hatáskörébe utalja, csakis a bíróságra és csakis meghatározott esetekre szorított törvényes kivételekkel.

A velünk közölt konkrét esetben tehát anyakönyvi és egyéb okmányok másolatainak hitelesítésére a m. kir. posta és táviráda soproni kerületének műszaki felügyelősege illetékességgel törvényeink értelmében nem birhatott; ilyen másolat az eredetit nem pótolhatja és ott, ahol eredetinek, vagy hitelesített másolatának bemutatása van előírva, ilyenül el nem fogadható; emellett a hitelesítésnek közölt módja is szabálytalan, mert úgy a kir. közjegyzőre, mint a bíróságokra nézve előírt szabályok szerint a hitelesítési záradékból okvetlen ki kell tűnnie az eredetinek kinél való létezése, illetve milyen ügyiratoknál való elfekvése (ügyszáma) és mert semmiféle közhitelű tanúsításnál nem mellőzhető a tanúsítás időpontjának kitétele és a hivatalos pecsét alkalmazása.

Hivatalos tisztelettel:

Budapesten, 1929. március 2.

A Budapesti kir. Közjegyzői Kamara.

iff. Fray Ágoston,
s. titkár.

P. H.

Dr. Janits Imre,
elnök.

A hatáskör kiterjesztése felé. *Bognár József dr.* mezőturi kir. közjegyző úr ilyen című cikkében azt vitatja, hogy míg eddig az 1892:XXIX. t.-c.-en alapuló és a telekkönyvek vonatkozó tényleges birtoklási eljárásban bizonyos teendők a közjegyzőnek voltak fentartva — ezeket a teendőket ezentúl a telekkönyvi betétekre vonatkozólag az 1927:XXXIV. t.-c. alapján indítandó eljárásban a közjegyző nem végezheti, mert ezekből őt a 68 400/1928. I. M. sz. rendelet 14. §-a kizárja.

Ez az álláspont nézetem szerint téves, mert a sérelmezett rendelet a tkvi betétekre vonatkozó tényleges birtoklási eljárásnak a kir. közjegyző hatáskörébe eső tennivalói tekintetében az alább kifejtendő egy eseten kívül nem tartalmaz oly intézkedést, amely az eddigi jogi állapotot változtatna és a telekkönyvi betétek tekintetében a kir. közjegyző ugyanazon teendőket jogosult, sőt köteles

végezni a tényleges birtoklási eljárás során, mintha telekjegyzőkönyvről volna szó.

Az 1892:XXIX. t.-c. 2. §-ának 2. b. pontja szerint a tényleges birtokosnak tulajdonosul bejegyzése iránti eljárás a telekkönyvi hatóság részéről folyamatba teendő: *ha a hagyatéki eljárás során az tűnik ki, hogy egészben vagy részben a hagyatékhhoz tartozó valamely ingatlan tulajdonjoga a telekkönyvben nincs az örökhagyónak nevére bejegyezve.* Az idézett t.-c. 6. §-a szerint azokat a teendőket, amelyeket a telekkönyvi betétek szerkesztésére vonatkozó törvények bizottság hatáskörébe utalnak, ebben az esetben a *hagyatéki tárgyalást vezető kir. közjegyző* teljesíti, aki ezen szakasz utolsó pontja értelmében azokra az ingatlanokra nézve, melyek az ő közjegyzői kerületében fekszenek, *kiküldetés nélkül* jár el, azokra nézve pedig, amelyek közjegyzői kerületén kívül esnek, az eljárás megindítása végett az illetékes tkvi hatóságnak tesz jelentést.

Az 1894:XVI. t.-c. 68. §-a értelmében, amennyiben oly körülmények forognak fenn, amelyek mellett az örökhagyónak, mint tényleges birtokosnak tulajdonjoga az 1892:XXIX. t.-c. idevágó rendelkezései alapján az örökhagyó nevére bejegyezhető, e részben a hagyatéki tárgyalás vezetője az idézett törvénycikk s az e részben fennálló szabályok értelmében köteles eljárni és az Ö. E.-nak a cikkirő úr által is helyesen idézett 52. §-a szerint ebben az esetben: a tárgyalás mindenesetre a helyszínén tartandó meg.

Az 1927:XXXIV. t.-c. 1. §-a szerint azokban az esetekben, amelyekben a tényleges birtokos az 1892:XXIX. t.-c. stb. értelmében a telekjegyzőkönyvekbe tulajdonosul bejegyezhető, a tényleges birtokost tulajdonosul a telekkönyvi *betétbe* is be lehet jegyezni és a bejegyzést ebből a törvényből folyó eltérésekkel az 1892:XXIX. t.-c. és az ezt kiegészítő és módosító törvények rendelkezései szerint kell foganatosítani. Az idézett t.-c. 4. §-a felhatalmazza az igazságügyminisztert, hogy az eljárás részletes szabályait rendelettel állapíthassa meg és ez a cikkirő úr által sérelmezett 68.400/1928. I. M. sz. rendelettel meg is történt, ahol azonban szó sincsen arról, hogy az 1892:XXIX. t.-c. illetőleg az Ö. E. által a telekjegyzőkönyvekre nézve folyamatba tett tényleges birtoklási eljárás során a kir. közjegyzők hatáskörébe utalt tennivalókat ezentul is ne a kir. közjegyző végezze.

A cikkirő úr által sérelmezett rendelet említett 14. §-a azok-

ról az esetekről rendelkezik, amelyekben a tkv. hatóság kiküldöttet rendel, vagyis ha a tényleges birtoklási eljárás az 1892:XXIX. t.-c. 2. §-ának 1. és 2. a. pontjai alapján indul meg. Ezekben az esetekben eddig is kiküldöttet kellett rendelni és a kiküldött kirendelésére nézve a 24.366/1893. I. M. sz. rendelet irányadó. Itt van a soraim elején említett egyetlen eltérés a mostani állapottal szemben, mert míg a 24.366/1893. I. M. sz. rendelet szerint a tkv-ekre vonatkozólag az 1892:XXIX. t.-c. 2. §-ának 1. és 2. a. pontjai esetében is lehetett közjegyzőt kiküldöttül rendelni, ezentul tkvi betétre nézve ennek nem lesz helye. Ennyiben tehát kétségtelenül helyes a cikkirő úr azon álláspontja, hogy az általa sérelmezett rendelet a közjegyző hatáskörének csorbitását jelenti és helyes, ha ezt a közjegyzői kar nem hagyja szó nélkül.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a gyakorlatban eddig is ritkán fordult elő, hogy közjegyzőt a tkvi hatóság az 1892:XXIX. t.-c. 2 §-ának 1. és 2. a. pontjai eseteiben kiküldöttül rendelt volna, aminek oka az is lehetett, hogy a 24.366/1893. I. M. sz. rendelet szerint közjegyző kiküldöttül csak abban az esetben volt rendelhető, ha ebbe előzetesen beleegyezett.

Ezt az intézkedést a 68.400/1928. I. M. sz. rendelet elhagyta és most már a helyzet az, hogy közjegyzőt oly esetben, ha tényleges birtoklási eljárás szüksége az 1892:XXIX. t.-c. 2. §-ának 1. és 2. a. pontjai alapján tkvi betétekre nézve merül fel, — kiküldöttül kirendelni egyáltalában nem lehet és ugyanez áll akkor is, ha hagyatéki eljárás során a kir. közjegyző az ő hatáskörének területén kívül eső tkvi betétre nézve észleli tényleges birtoklási eljárás szükségét (68.400/1928. I. M. sz. rendelet utolsó bekezdése) — de saját hatáskörének területén belül eső tkvi betétekre nézve az 1892:XXIX. t.-c. 2. §-ának b. pontja esetén ezentul is éppen úgy jár el mint eddig és pedig *kiküldetés nélkül*, mert a törvény szerint hatáskörébe tartozó teendők elvégzését tőle a rendelet el nem vonta és el nem vonhatta.

Ha tehát a közjegyző a hagyatéki eljárás során azt fogja észlelni, hogy a hatáskörének *területéhez tartozó* valamelyik *tkvi betétre* nézve az 1892:XXIX. t.-c. 2. §-ának 2. b. pontja alapján tényleges birtoklási eljárás szüksége merül fel, ezentul is kiküldetés nélkül maga fogja elvégezni az idézett t.-c. 6. illetőleg az Ö. E. 52. és 68. §§-aiban előirt tennivalókat.

Minthogy azonban a cikkirő úr a rendeletet úgy értelmezi,

hogy a sérelmes rendelet 14. §-ának utolsó bekezdése a közjegyzőt a tényleges birtoklási eljárás lefolytatásából teljesen kizárja, holott ez a bekezdés csak oly esetre vonatkozik, midőn a közjegyző hatáskörének területén kívül eső betétről van szó — félreértések kikerülése végett szükségesnek tartottam a fentiekre rámutatni éppen azért, mert a közjegyzői kar kötelessége szerzett jogain örködni és mert a cikkíró úrnak ezen tiszteletreméltó szempontból írt cikke azt a látszatot kelthetné ellenmondás hiányában, mintha a közjegyzői kar belenyugodna a 64.800/1928. I. M. sz. rendeletnek oly értelmezésébe, hogy „nem hosszú idő múlva . . . megszűnik végleg a kir. közjegyzőnek működése is a tényleges birtoklási eljárásban.“

Klein Andor dr.

Leltározás és Öb ügyében dr. Antalffy Zsiros Aladár elméleti okfejtése igazolja a régi „Quot capita, tot sensus“ közmondás igaz voltát, amit különben én előrebocsájtottam, mint olyan körülményt, amely soraim megírására késztetett.

Most még arra kívánok rámutatni, hogy a gyakorlatban miként alakult és alakul a leltározás és az Öb közötti viszony.

Az Öen életbelépéséig a bíróságok által használt 508. sz. végzés minta következőképen hangzott: A bíróság az 1894:XVI. t.-c. 4. §-a alapján hivatalból — vagy 3. §-ának alapján N. N. kérelmére az örökösödési eljárást megindítja, a hagyaték leltározásával X. Y.-t. megbízza és utasítja őt, hogy a leltár első példányát stb.

E szerint tehát a hivatalos eljárás megindulása magában foglalta a leltározás megejtését, mint annak első fázisát s ehhez képest, mihelyt a hivatalos eljárás ekképen megindult, nem lehetett többé helye Öb kiadásának, vagyis az Öe. 98. §-a értelmében hivatalos eljárás nélkül való öröklésnek. Nyilvánvaló tehát, hogy a hivatalos eljárás az eziránt előterjesztett kérelem beadása vagy eo ipso a három hónap lejártá időpontjában indult meg s a jelzett körülmények beálltától kezdve, amelyeknek első következménye volt a leltározás, nem lehetett többé Öb. iránti kérelemnek helyt adni, tekintet nélkül arra, hogy a bíróság mikor intézkedett, ami a legtöbb esetben nem történt meg a jelzett időpontban, hanem csak később.

Az Öe 1.—5. §§-aiban foglalt rendelkezések ellenében, amelyek minden kétséget kizáró fix időpontokat állapítanak meg, nem volt alkalmazható a gyakorlatban a 99. §. utolsó bekezdése, amely

az időpontokat a bíróságoknak határozatlan időben bekövetkező intézkedésétől tette függővé úgy, hogy az eljárás iránt korábban beadott kérelem vagy a három hónapnak korábban történt lejártá ellenében az Öb. iránt később előterjesztett kérelem részesült volna előnyben, ami a logikai és jogi „Qui prior tempore, potior iure“ elvvel ellenkezett volna.

Az Öen ezen nem változtatható s így abban kell konkludálni, hogy az Öe 99. §-a utolsó bekezdése és az Öen 12. §-a utolsó bekezdése lapsus-ok, amelyeket sem a törvényszerkesztők, sem a törvényhozók nem vettek észre.

Egyébiránt a gyakorlat igazolta, hogy a három havi határidő bevárásának semmi értelme és célja nincs, mert az egész ipso iure öröklés elmélete ma már nem egyéb elavult jogi fictio-nál s az esetek tulnyomó, mondhatni 99% számában az érdekeltek nem ismervén a törvény célszerűtlen intézkedését várják a hivatalos eljárás megindítását és csodálkoznak annak késésén annál is inkább, mert legnagyobb meglepetésükre megkapják az adóhivataltól az 1920:XXXIV. t.-c. 39. §-a és 40000/1921. P. M. sz. rendelet 38. §-a értelmében kibocsátott felhívást, amely őket valósággal megijeszti.

Ennek elejét veendő én köriratban felhívtam a halálesszefelvevő biztosokat, hogy a halálesszefelvétel IV. pontja alá megfelelő kérelemre írják be, hogy a bejelentő kéri a hagyatéki eljárás megindítását és ehhez képest a leltározás megejtését. Ez a megjegyzés megfelel az Öe 1., 3. és 36. §§-ainak és kétség kívül a jogban járatlan örökösök érdekeinek is, akik csakis tudatlanságból nem szokták az eljárás megindítását kérni. A jelzett kérelem folytán a leltározás szabályszerűen megejthető, amire minden esetben egyszer s mindenkorra megbízást adtam a leltározóknak, tehát nincs szükség arra, hogy minden egyes esetben külön megbízást adjak. Így teszek eleget a gyakorlati élet követelményeinek és kikerülöm azt, hogy három havi nyilvántartásra lenne szükségem. A megtartott tárgyalásról pedig késedelem nélkül értesítem az adóhivatalt.

Az Öe 36. §-ának b) és c) pontjaira nézve megjegyzem, hogy azokat a gyakorlati életben sohasem láttam megvalósulni, miért is életképtelen szürke elméleti intézkedéseknek tekintem. Szintűgy nem tapasztaltam sohasem, hogy bárki is valamely hagyatéknak csupán leltározását kérte volna hivatalos eljárás nélkül, miért is a

Rn 36. §-ának 4. és 5. bekezdései lapsos-oknak tekintendők, amelyek a gyakorlatban sohasem valósulnak meg.

Fésűs György dr.

Csodabogár legyen enyhe megjelölése az alábbi szövegnek, amelyet kezembe került adásvételi szerződésből szószerint idézek:

„A vételből kifolyólag mindegyik vevőnek tulajdoni joga van a másik vevő jutalékára, de csak a másik vevő halálától kezdve, minélfogva a férj megengedi, hogy az ő jutalékára az ő halálával felesége javára, felesége megengedi, hogy az ő halálával férje javára a tulajdoni jog bekebeleztesse.”

A szerződés fogalmazója a községi jegyzők közül való, akik jogosultan végezhetnek jogi magánmunkálatokat anélkül, hogy zugirászatlan lennének vádolhatók. Közli: *Fésűs György dr.*

Helyesbített közlés.* A közjegyzői könyvek illetékének lerovása kérdésével részletesen foglalkozik az *Illetékügyi Közlöny* most megjelent februári száma. E számban Tenyák Sándor dr. szolnoki p. ü. titkár tollából igen érdekes s a kérdéssel részletesen foglalkozó cikk jelent meg, ugyanezen számban ugyanezen kérdéssel üzenet formájában a szerkesztői is foglalkozik, akinek nézete — egyezően a mi szerény nézetünkkel — nem fedi teljesen a közölt értékes cikk álláspontját.

A kérdéses szerkesztői üzenet így hangzik: Hogyan illetékezendő a kir. közjegyzőnek óváskönyve, amely 30 centiméter magas és 24 centiméter széles, 250 lapot tartalmaz?

Ugyanis a 163.600|1926. P. M. sz. r. 33. §-a azt mondja, hogy „a közjegyzők olyan ügykönyvei, óvási és letéti könyvei, amelyekbe az első bejegyzés ennek a rendeletnek életbelépése után történt, ivenként 8 f. illeték alá esnek. A lerovás módjára a kereskedelmi könyvekre nézve érvényes szabályok az irányadók.”

Véleményem szerint a fenti rendelet úgy értelmezendő, hogy tekintet nélkül az ív nagyságára, ivenként 8 f. illeték rovandó le, mert a rendelet azt mondja, hogy „ivenként” s nem említ ív nagyságot, mint a kereskedelmi könyveknél a fenti rendelet 15. §-a. A 33. §. utolsó mondata azt mondja, hogy „a lerovás módjára a kereskedelmi könyvekre nézve érvényes szabályok az irányadók”. Szerintem ez úgy értelmezendő, hogy a bélyegjegyek az ill. szab. 38. §-ának 2. bek. értelmében az első lapon legyenek felragasztva

* Helyesbített közlés szemben az előző számunkban a 89. oldalon ugyanilyen cím alatt csonkán közölt közleménnyel.

egyszerre egy összegbe s nem az íveken külön-külön. Tehát nem a kiszámítás módját célozza fenti rendelet fent hivatkozott mondata.

Válasz. Igaz ugyan, hogy a 163.600|926. sz. P. M. rendelet 33. §-ának a közjegyzők könyveire vonatkozó azon rendelkezése, hogy „a lerovás módjára a kereskedelmi könyvekre nézve érvényes szabályok az irányadók” indokolttá teszi a kérdésben elfoglalt álláspontot, mégis helyesebbnek tartjuk a lerovás módjának fogalma alá vonni az illetéknek a tértértékre való tekintettel leendő kiszámítását is. Ezen felfogásunkat, — mely a törvényhozó intenciójának is megfelelni látszik — alátámasztja az okirati illetékek hivatalos összeállítása tervezetének 193. §-a, mely a közjegyzői könyvek illetékezésére kimondja, hogy azok az illetékösszegének kiszámítására és a lerovás módjára nézve esnek a kereskedelmi könyvekre vonatkozó jogszabályok alá.

Rádió a hagyatéki eljárás szolgálatában. Az örökhagyó idős magános özvegy, ki teljesen visszavonult életet élt, megbetegedvén, egyetlen szolgálóját elküldi a közeli nagy városban lakó nővéréért, kivel egyébként hosszú ideje nem érintkezett. Ez a beteget nyomban a városba szállíttatta szanatóriumba s a szolgálót azonnal elküldte.

A beteg nemsokára meghal, hagyatéka ingó és ingatlan vagyon, öröklésre a nővére hivatott. —

A községi előjáróság az öröklésre hivatott testvért, kinek sem nevét sem lakóhelyét nem tudja, eredménytelenül nyomozza s a fentiekre értesíti az eljárásra illetékes kir. közjegyzőt.

Utóbbi megkeresi a Stúdió igazgatóját (Budapest VIII., Sándor Főherceg-utca 7. sz.) oly irányú felhívása közlésére, hogy a testvér nála jelentkezék.

A keresett személy 3 napon belül jelentkezett s hogy mily óriási a rádió publicitása, bizonyítja, hogy saját kijelentése szerint öten is figyelmeztették az őt érintő felhívásra.

Helyesbítés. Előző számunk „Közlemények” rovatában a 77. oldalon kellemetlen sajtóhiba esett, melyet ugyan mindenki első tekintetre nyilvánvaló sajtóhibának tekintett.* A budapesti kir. közjegyzői kamara érdemes elnökének, *Janits Imre dr.*-nak neve a correctura dacára bennmaradt téves szedés folytán helytelenül iratott. Kérjük e hibának az előző számban való szíves kiigazítását.

* Ámbár volt, aki e sajtóhibából azt tételezte fel rólunk, hogy a bpesti kamara nagyérdemű elnökét mi névszerint nem ismerjük. Szerk.

Itt említjük meg, hogy ugyanezen számban a 82. oldalon — ez azonban már nem sajtóhibából, hanem leírási hibából — értelemzavaró hiba van. A második bekezdés tizedik sorának helyes szövege: „a leltárt a pénzügyigazgatósághoz kell beterjeszteni.“

Kihirdetett törvények: az 1929. évi I. törvénycikk a szabadhajózást űző magyar tengerhajózási vállalatoknak állami kedvezményekben való részesítéséről:

az 1929. évi II. törvénycikk a házadó kivetési kulcsának újabb megállapításáról és a községek segélyezési alapjáról.

az 1929. évi III. törvénycikk a vizi beruházásokról;

az 1929. évi IV. törvénycikk a trianoni szerződés következtében megosztott önkormányzati testületek egyes vagyoni viszonyainak rendezéséről;

az 1929. évi V. törvénycikk a sütőipari munkának szabályozásáról szóló 1923:XV. törvénycikk egyes rendelkezéseinek módosításáról.

az 1929. évi VI. törvénycikk a Washingtonban 1927. november hó 25-én kelt Nemzetközi rádiótávíró-egyezmény becikkelyezéséről.

Rendeletek. 430/1929. V. K. M. sz. A m. kir. Országos Levéltárban őrzött iratoknak magánfelek által való használata. (B. K. 30. sz.)

68.185/1928. I. M. Sz. Zalasabar, Kerkaszentmiklós, Dobri Kerkaszentkirály, Kútfej, Lendvaújfalu, Lovászi, Szécsisziget, Kerkateskánd, Kerkatótfalu, Kislakos és Tormafölde községeknek törvénykezési átsatolása. (B. K. 36. sz.)

650/1929. N. M. M. sz. A betegségi és baleseti kötelező biztosításról szóló 1927:XXI. törvénycikk és az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló kötelező biztosításról rendelkező 1928:XL. törvénycikk által alapszabály útján való rendezésre utalt egyes kérdéseknek ideiglenes szabályozása tárgyában kibocsátott 6.300/1928. N. M. M. számú rendelet módosítása és kiegészítése. (B. K. 38. sz.)

18.000/1929. P. M. sz. A jövedelem és vagyonadó 1929. évi kivetése. (B. K. 49. sz.)

30.932/1928. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési- és általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámításáról. (B. K. 49. sz.)

99. Budapesti közjegyző németül tudó helyettes keres. Cim a kiadóban.

100. Ügyvédi gyakorlatot folytató nyug. menekült árvaszéki ülnök nős, családost, 40 éves, ref. vallásu, középiskolával bíró városban közjegyzőhelyettesi állást keres. Cim a kiadóban.

Minthogy ismételt és nyomatékos kérésünk dacára nem tudjuk elérni azt, hogy aki alkalmazottat illetve alkalmazást talál, ezt velünk legalább is közölje s így azáltal, hogy régi betöltött állásokra vonatkozólag mi a címeiket — mit sem tudva — tovább közöljük, a kartársaknak meg magunknak is sok felesleges s céltalan levelezést okozunk, — **a jövőben minden hirdetést egyszer teszünk közzé s azt csak akkor ismételjük,** ha az illető azt külön — és pedig minden egyes ismételt közlést illetőleg külön — kér.

Egyszeri közzététel díja:

Alkalmazottat keresők részéről 2 P.
Alkalmazást keresők részéről 1 P.